

DEPARTMENT OF AGRICULTURAL EXTENSION

คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร

เรื่อง

การดำเนินงานภายใต้มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568
กรมส่งเสริมการเกษตร

โดย

กรมส่งเสริมการเกษตร

คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร
เรื่อง การดำเนินงานภายใต้มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568
กรมส่งเสริมการเกษตร

1. มาตรการสร้างความตระหนักรู้และมาตรการป้องกัน

วัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันและสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบของการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

การปฏิบัติช่วงระยะเตรียมการ

1.1 จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกรายชนิดของพืชเกษตร ที่เสี่ยงต่อการเผา ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน และข้อมูลเกษตรกรรายจังหวัด เพื่อนำไปสู่การวางแผน ในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรที่เสี่ยงการเผาไหม้ และเป็นข้อมูลให้ระดับจังหวัดเพื่อจัดทำระบบปฏิบัติการบริหารจัดการเชื้อเพลิงและแผนบริหารจัดการเชื้อเพลิงระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ตามรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนไว้

1.2 จัดทำแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวทาง 3R โมเดล ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยเน้นหนักในพื้นที่การเกษตรที่เสี่ยงต่อการเผาไหม้หรือที่มีสถิติการเผาไหม้ซ้ำซาก โดยใช้ข้อมูลเทคโนโลยีภาพถ่ายดาวเทียม จุดความร้อน ร่องรอย การเผาไหม้ มาใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนงาน

1.3 ประเมินความเสี่ยงในพื้นที่ที่เสี่ยงเผา และพื้นที่เผาซ้ำซากจากข้อมูลปี 2567 ระดับเขต จังหวัด อำเภอ ตำบล โดย เขต เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล

1.4 วิเคราะห์ประเมินปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ทั้งด้านการนำไปใช้ประโยชน์ หรือการจัดการวัสดุฯ เพื่อทราบความเสี่ยง (ปริมาณ สถานที่ (พื้นที่ตำบล) ของวัสดุเหลือใช้ ที่ไม่สามารถจัดการได้และมีโอกาสเผาสร้างควัน

1.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่จังหวัด อำเภอ ตำบล ส่งจดหมายเตือน พร้อมให้คำแนะนำการจัดการเศษวัสดุ ให้กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เกษตรกรที่มีประวัติการเผาในปี 2566/67

กลุ่มที่ 2 ใช้ข้อมูลจากทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อย

โดยใช้ข้อมูลจากทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อย ในจดหมายมีข้อความ **เตือนให้ตระหนัก** ถึงข้อเสียของการเผาที่กระทบต่อโลกและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน **แจ้งเตือน** หากมีการจัดการเศษวัสดุด้วยการเผานั้น เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา มาตรา 220 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มาตรา 25 และมาตรา 74 **พร้อมให้คำแนะนำ** การจัดการเศษวัสดุ ตามกิจกรรมที่เกษตรกรขึ้นทะเบียน เช่น ชี้นำสถานที่รับซื้อฟางข้าว/ใบอ้อย เป็นต้น

1.6 สื่อสารทำความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ อำนาจของกรมส่งเสริมการเกษตร ตามมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568 ให้ฝ่ายปกครอง ฝ่ายความมั่นคง ท้องที่ ท้องถิ่น ได้ทราบ และขอความร่วมมือการขับเคลื่อนงาน การช่วยป้องกัน/ยับยั้งในระดับพื้นที่ และช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการเศษวัสดุฯ ร่วมกัน รวมทั้ง ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

การปฏิบัติช่วงการจัดการไฟในพื้นที่เกษตร

1.7 จัดชุดปฏิบัติการลงพื้นที่ สร้างความเข้าใจในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลเทคโนโลยีภาพถ่ายดาวเทียม จุดความร้อน ร่องรอยการเผาไหม้ปีที่ผ่านมา หรือจากการประเมินพื้นที่เสี่ยง ที่ไม่สามารถบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรได้ หรือบริเวณที่มีความเสี่ยงจากการเผาตามรายชื่อเกษตรกรที่มีประวัติการเผา โดยแบ่งการดำเนินงานให้สอดคล้องตามช่วงเวลาเก็บเกี่ยว ผลผลิตรายสัปดาห์ รายเดือน จากข้อมูลรายเดือนของเกษตรกร

1.8 วิเคราะห์พื้นที่เกษตรกรรม (ข้าว ข้าวโพด อ้อย) ระดับ เขต จังหวัด อำเภอ ตำบล และจัดทำเป็นแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมสารสนเทศ แสดงจุด Hot Spot และ Burn Scar ทาบกับทะเบียนเกษตรกรความถี่ทุก 15 วัน

1.9 นำข้อมูลพื้นที่เสี่ยง (ข้อ1.3) แผนการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ (ข้อ1.4) และแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมสารสนเทศ (ข้อ1.8) พร้อมทั้งนำเรียน ผู้ว่าราชการ นายอำเภอ หน่วยงานท้องถิ่น เพื่อขอบรรจุวาระการประชุม ในการประชุมกรมการจังหวัด การประชุมหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ การประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ระดับอำเภอ รวมถึงการประชุมประชาชน ระดับตำบล หมู่บ้าน และ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นั้นๆ เป็นประจำทุกเดือน มีการบันทึกผลการประชุม ติดตามผล อย่างต่อเนื่อง

1.10 ให้ชุดปฏิบัติการนำข้อมูลพื้นที่ที่ตรวจพบการเผา (ข้อ 1.8) จัดทำเวทีประชาคม ระดับ อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เดือนละ 1-2 ครั้ง ขึ้นอยู่กับปริมาณจุด Hot Spot และมาตรการของ อำเภอ จังหวัดนั้นๆ พร้อมทั้ง **เตือนให้ตระหนัก** ถึงข้อเสียของการเผาที่กระทบต่อโลกและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน **แจ้งเตือน** หากมีการจัดการเศษวัสดุด้วยการเผานั้น เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา มาตรา 220 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มาตรา 25 และมาตรา 74 และแจ้งสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ **พร้อมให้คำแนะนำ** การจัดการเศษวัสดุ ตามกิจกรรมที่เกษตรกรขึ้นทะเบียน เช่น ชี้นำสถานที่รับซื้อฟางข้าว/ใบอ้อย เป็นต้น

1.11 ชุดปฏิบัติการ ตามคำสั่งแต่งตั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ลงพื้นที่ เพื่อเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ประชาสัมพันธ์ ตลอดจนดำเนินการระงับยับยั้งเหตุการณ์ เพื่อป้องกัน บรรเทา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ผลผลิต (Output)

รายงาน Hot Spot ลดลงใน 3 พืช ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ในพื้นที่ ดังนี้

- 1) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลดลง ร้อยละ 20
- 2) 17 จังหวัดภาคเหนือ ลดลง ร้อยละ 30
- 3) ภาคกลาง ลดลง ร้อยละ 10
- 4) ภาคตะวันตก ลดลง ร้อยละ 15

รายงาน Hot Spot ลดลงในกลุ่มพืชเป้าหมาย ดังนี้

- 1) นาข้าว ลดลง ร้อยละ 30
- 2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลดลง ร้อยละ 10
- 3) อ้อยโรงงาน ลดลง ร้อยละ 15

2. มาตรการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

วัตถุประสงค์ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อลดการเผา

การปฏิบัติช่วงระยะเตรียมการ

2.1 จัดทำฐานข้อมูลการประเมินวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยใช้ฐานจากข้อมูลเดิมหรือฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร แยกรายเดือน เน้นในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม 2568 ใน 3 พืชสำคัญ คือ ข้าว อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

2.2 วิเคราะห์การบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อุปสงค์ อุปทาน และศักยภาพในการบริหารจัดการตลาดห่วงโซ่อุปทาน ข้อมูลพื้นที่เสี่ยง ที่ไม่สามารถบริหารจัดการเศษวัสดุฯ ได้ พร้อมทั้งประสานขอความร่วมมือการขับเคลื่อนงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา

2.3 ประสานโรงงานแปรรูปหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงงานผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล หรือวัสดุชีวภาพ เพื่อวางแผนเตรียมการ การรับซื้อ รูปแบบการรับซื้อ สถานที่รับซื้อ ระยะเวลา และปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากเกษตรกร

2.4 ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนร่วมกับหมอดิน รณรงค์ส่งเสริมการทำปุ๋ยชีวภาพจากเศษวัสดุทางการเกษตร ภายในพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล โดยกระบวนการจัดการความรู้ รวมถึงแปลงทดลอง ทดสอบ ในพื้นที่นั้นๆ

2.5 สร้างการรับรู้และให้คำแนะนำการจัดการเศษวัสดุ โดยจัดเวทีชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการสร้างมูลค่าจากเศษวัสดุทางการเกษตร เช่น เปลี่ยนขี้ข้าวโพดอาหารสัตว์เป็นเชื้อเพลิงชีวภาพ White/Black Pullet เปลี่ยนฟางข้าวเป็นวัสดุชีวภาพ Biomaterials (เหนือกว่าอาหารโค ซึ่งมีถูกแต่คุณค่าโภชนาการน้อยเมื่อเทียบกับข้าวโพดหมัก Corn Silage) เปลี่ยนตอซังข้าวเป็นปุ๋ยอินทรีย์ (จุลินทรีย์ย่อยสลายตอซัง) เปลี่ยนใบอ้อยเป็นเชื้อเพลิงชีวภาพ White/Black Pullet หรือ วัสดุชีวภาพ Biomaterials

2.6 ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ผลการดำเนินงาน/สรุปผลจาก Show Case ที่สำเร็จในพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก เกษตรกร และเอกชน ในทุกเวที ที่เกี่ยวข้อง

ผลผลิต (Output)

วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 70% ถูกนำไปใช้ประโยชน์

3. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

วัตถุประสงค์ ส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียนพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

การปฏิบัติช่วงระยะเตรียมการ

3.1 เก็บข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด ข้าว อ้อย และใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและแผนที่ดาวเทียมในการวิเคราะห์ โดยใช้ฐานจากข้อมูลเดิม หรือฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในปีที่ผ่านมา

3.2 ส่งเสริมและให้คำแนะนำในการปลูกพืชหมุนเวียนที่เหมาะสม เช่น พืชตระกูลถั่ว

การปฏิบัติช่วงการจัดการไฟในพื้นที่เกษตร

3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่เกษตรกรรมในที่ดินของรัฐทำการเกษตรแบบไม่เผา โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกษตรกรที่ทำการปลูกพืชชนิดเดิม แต่ไม่เผาในทุกขั้นตอนการผลิต ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชบนที่สูง จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชที่มีมูลค่าสูง และปรับเปลี่ยนพืชบนพื้นราบ จากพื้นที่ไม่เหมาะสมปลูกข้าว ปรับไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการกำจัดตอซังและเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรแบบไม่เผาให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ (อยู่ภายใต้โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม) รายละเอียดดังนี้

1) ทดสอบการปรับเปลี่ยนพืชบนพื้นที่สูง เป้าหมาย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ น่าน และจังหวัดลำพูน เกษตรกรเป้าหมาย รวม 30 ราย กิจกรรมแปลงทดสอบปลูกพืชไม้ผลไม้ยืนต้น เช่น มะม่วง อะโวคาโด และมะขาม เปรี้ยวยักษ์ ร่วมกับปลูกพืชล้มลุก เช่น ถั่วแดงอะซูกิ แซมในพื้นที่เพื่อเป็นอุปสรรคต่อการเผา และจัดการระบบน้ำแบบพอพวง เพื่อสร้างศักยภาพในพื้นที่ให้สามารถปลูกพืชผักที่มีมูลค่าสูงได้

2) ปรับเปลี่ยนพืชบนพื้นที่ราบจากนาข้าวไม่เหมาะสม พื้นที่เป้าหมาย 48 จังหวัด เกษตรกร 5,000 ราย พื้นที่มากกว่า 5,000 ไร่ โดยเน้นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเพาะปลูกช่วงฤดูแล้ง มีน้ำเพียงพอปลูกพืชใช้น้ำน้อย ด้วยการส่งเสริมเกษตรกรทำแปลงเรียนรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อย อายุการเพาะปลูกถึงเก็บเกี่ยวไม่เกิน 120 วัน เช่น พืชตระกูลถั่ว พืชผัก และดาวเรืองตัดดอก เป็นต้น ขยายผลไปสู่พื้นที่ข้างเคียง โดยคาดว่าจะมีพื้นที่ขยายผลไม่น้อยกว่า 20,000 ไร่

3) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการกำจัดตอซังและเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

3.1) การขยายผลการใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายตอซัง MOU ร่วมกับภาคเอกชน และท้องถิ่น ขยายพื้นที่การใช้จุลินทรีย์เพื่อย่อยสลายตอซังและฟางข้าวในพื้นที่ภาคกลาง

3.2) แปลงทดสอบเปรียบเทียบการใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายตอซังฟางข้าวในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ในพื้นที่ของเกษตรกร เพื่อยืนยันผลการใช้จุลินทรีย์ในสภาพพื้นที่เพาะปลูกจริง เปรียบเทียบกับจุลินทรีย์ของหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร โดยมีเกษตรกรสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) เป็นผู้ทำแปลงทดสอบ เมื่อได้ผลที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ จึงมอบหมายให้ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ในพื้นที่ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และขยายผลต่อไป

3.3) การปลูกข้าวบนที่ราบไม่เผา โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมส่งเสริมการเกษตร มีการทำแปลงทดสอบการใช้จุลินทรีย์เพื่อย่อยสลายตอซังในพื้นที่นาชลประทาน ในพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดนครสวรรค์ อีกหนึ่งจังหวัดในพื้นที่ภาคกลางตอนบน เพื่อยืนยันผลการใช้จุลินทรีย์ในสภาพพื้นที่เพาะปลูกจริง เปรียบเทียบกับจุลินทรีย์ของหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร เปรียบเทียบกับการจัดการฟางตามแบบที่เกษตรกรเคยปฏิบัติ โดยแปลงทดสอบการใช้จุลินทรีย์ดำเนินการในนาของเกษตรกรสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) เพื่อนำผลการทดสอบมาชี้ให้เห็นผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ของนาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และใช้กลไกการถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมส่งเสริมการเกษตร คือ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ในพื้นที่ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และขยายผลส่งต่อองค์ความรู้ ในพื้นที่ข้างเคียงต่อไป

3.4) การสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชแบบผสมผสาน รวมทั้ง ประสานกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ให้สิทธิประโยชน์กับภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการป่าและดับไฟป่า การพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืนทั้งการจัดการฟางข้าวและตอซัง และการเก็บเกี่ยวผลผลิต การตัดต้นอ้อยหรืออัดใบอ้อยเพื่อส่งโรงงานไฟฟ้าชีวมวลซึ่งจะช่วยลดการเผา การนำเศษวัสดุทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นเชื้อเพลิง ในโรงงานอุตสาหกรรมและในโรงไฟฟ้า

3.5) ขยายผลการดำเนินงานให้เกษตรกรปรับรูปแบบการผลิตให้ปลอดภัยการเผา โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนที่สูงโดยเฉพาะภาคเหนือ การปลูกข้าวบนพื้นที่ราบแบบไม่เผา โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลผลิต (Output)

1. ทดสอบการปรับเปลี่ยนพืชบนพื้นที่สูง 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ น่าน และลำพูน เกษตรกร รวม 30 ราย
2. ปรับเปลี่ยนพืชบนพื้นที่ราบจากนาข้าวไม่เหมาะสม พื้นที่ 48 จังหวัด เกษตรกร 5,000 ราย พื้นที่มากกว่า 5,000 ไร่

3. แปลงทดสอบการใช้จุลินทรีย์เพื่อย่อยสลายต่อซังในพื้นที่นาชลประทาน ในพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุบลราชธานี

4. มาตรการไม่เผาเรารับซื้อ

วัตถุประสงค์ สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเลิกเผาโดยสนับสนุนการจัดการวัสดุเหลือใช้

การปฏิบัติช่วงระยะเตรียมการ

- 4.1 รมรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเกษตรกรใน 3 ชนิดพืชหลัก ข้าว ข้าวโพด อ้อย
- 4.2 ใช้สื่อชุมชนและการประชุมหมู่บ้านในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงผลกระทบจากการไม่รับซื้อผลผลิตที่ผ่านการเผาในพื้นที่เกษตร และสื่อสารผลการดำเนินงานบริหารจัดการเศษวัสดุฯ อย่างต่อเนื่องในทุกเวที ประชุม อบรม สัมมนา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การปฏิบัติช่วงการจัดการไฟในพื้นที่เกษตร

- 4.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ ออกมาตรการกำหนดสิทธิและประโยชน์เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรแบบไม่เผา หรือที่ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยการผลิตพืชแบบไม่เผา และสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายให้ได้ราคาที่สูงกว่าผลิตภัณฑ์สินค้าที่เกิดจากการเผา

ผลผลิต (Output)

เกษตรกรในพื้นที่ มาขึ้นทะเบียนเกษตรกร ใน 3 ชนิดพืช ข้าว ข้าวโพด และอ้อย ไม่น้อยกว่า 90%

5. มาตรการไฟจำเป็น (การเผาตามข้อกำหนด)

วัตถุประสงค์ ควบคุมและบริหารจัดการไฟจำเป็น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

การปฏิบัติช่วงระยะเตรียมการ

- 5.1 จัดทำ/ผลิตชุดข้อมูล ที่จะใช้สื่อสารกระบวนการปฏิบัติของ เจ้าหน้าที่ เกษตรกร และผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการไฟจำเป็น โดยให้เป็นไปตามมาตรการของแต่ละจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ

- 5.2 2 สื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ แก่เกษตรกรในการขออนุญาตเผาตามมาตรการของแต่ละจังหวัดนั้นๆ ในพื้นที่ที่จัดการเศษวัสดุเหลือใช้ไม่ได้

- 5.3 จัดทำแบบประเมิน Pre-test และ Post-test วัดระดับการรับรู้และการตระหนักของเกษตรกรในมาตรการ การขออนุญาตจัดการไฟจำเป็น

- 5.4 เกษตรจังหวัดหารือกับผู้ว่าราชการจังหวัดและสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เรื่องมาตรการการขออนุญาตใช้ไฟผ่านระบบ Application Burn Check หรือช่องทางการกระบวนการอื่นๆ ตามมาตรการของจังหวัดนั้นๆ

การปฏิบัติช่วงการจัดการไฟในพื้นที่เกษตร

- 5.5 ให้จังหวัดนำข้อมูลจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกาศขึ้นทะเบียนรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องใช้ไฟ อาทิ พื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ในพื้นที่สูง พื้นที่ไร่มนเวียน พื้นที่ที่ต้องการกำจัดศัตรูพืช การจัดการวัสดุทางการเกษตร ก่อนการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว มุ่งเป้าพื้นที่นาข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงาน เพื่อนำไปวางแผนการบริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรกรรมในแต่ละจังหวัด ในช่วงตั้งแต่ระหว่าง วันที่ 15 พฤศจิกายน-15 พฤษภาคม ผ่านระบบ Application Burn Check หรือผ่านเว็บไซต์ <http://burncheck.com> หรือช่องทางการกระบวนการอื่นๆ ตามมาตรการของจังหวัดนั้นๆ

5.6 การให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อการเข้าถึงระบบการขออนุญาตใช้ไฟฟ้าเป็นตามมาตรการของจังหวัดนั้นๆ

5.7 ให้จังหวัดร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรที่เพาะปลูกข้าว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในช่วงเก็บเกี่ยว โดยพิจารณาความสอดคล้อง กับการปล่อยน้ำชลประทาน สภาพอากาศ ความจำเป็นในการเผา โดยให้จังหวัดจัดทำระบบปฏิบัติการบริหารจัดการเชื้อเพลิง ตามรายชื่อเกษตรกร และจำนวนพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนไว้ โดยให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เพื่อควบคุมกำกับดูแลการเผา เช่น ต้องมีการเปลี่ยนแปลงดำเนินการในช่วงกลางวันที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี การไม่เผาข้ามคืน ให้จัดทำแนวกันไฟโดยรอบและควบคุมมิให้ไฟลุกลาม วิธีการควบคุม กำกับ ดูแล ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ฝ่าฝืน รวมถึงวิเคราะห์ปริมาณเศษวัสดุ/จำนวนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนขออนุญาตเผา ผลการอนุญาต/ไม่อนุญาต และปริมาณจุดการเผาในพื้นที่เผาไหม้

5.8 ประเมินผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ ด้านการบริหารจัดการไฟฟ้าเป็น และส่งรายงานผลการจัดการไฟฟ้าเป็นต่อ นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด เขต กรมส่งเสริมการเกษตร

ผลผลิต (Output)

1. มีเกษตรกรลงทะเบียนจัดการเชื้อเพลิงผ่านระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของเกษตรกรที่มีความจำเป็นต้องจัดการเชื้อเพลิง
2. การจัดการไฟฟ้าเป็นที่มีการควบคุม (มีการขอยกแปลง ไม่เผากลางคืน ไม่เผาข้ามคืน) ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90 ของเกษตรกรที่ลงทะเบียนในระบบบริหารจัดการเชื้อเพลิง
3. การประเมินระดับการรับรู้ความตระหนักของเกษตรกร ได้ผลไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

กรอบการดำเนินงานภายใต้มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568

สำนักงานเกษตรจังหวัด

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2567 เห็นชอบมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568 ในการนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด มาตรการเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2567 และมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2567 เห็นชอบมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี 2568 โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้นำแนวทางดังกล่าวมาผนวก รวม กับแนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อกำหนดเป็นมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568 ดังนี้

มาตรการ	กระบวนการงาน	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
1. มาตรการสร้างความตระหนักรู้และมาตรการป้องปราม	1. นำข้อมูลพื้นที่ทำการเพาะปลูกโดยดาวเทียมจากระบบทะเบียนเกษตรกร (https://farmer.doae.go.th/) ในอำเภอ และตำบล ตามรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนไว้ ดังนี้ 1.1 จำนวนพื้นที่เพาะปลูก (ไร่) 1.2 จำนวนพื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่) 1.3 ปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ (ตัน)	↔	↔				
	2. ใช้ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม จุดความร้อนและนำข้อมูลปี 2567 มาใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนงานตามแนวทาง 3R โมเดล ในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อการเผา 2.1 จุดความร้อน 2.2 พื้นที่เผาไหม้ซ้ำซาก 2.3 พื้นที่มีร่องรอยการเผา	↔	↔				
	3. ประเมินปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ดังนี้ 3.1 ปริมาณและสถานที่นำไปใช้ประโยชน์ 3.2 ปริมาณและสถานที่ของวัสดุเหลือใช้ที่ไม่สามารถจัดการได้	↔	↔				
	4. สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ส่งจดหมาย โดยเนื้อหาตามมาตรการ	↔	↔				

มาตรการ	กระบวนการงาน	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
	ของกระทรวงเกษตรฯ ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เกษตรกรที่มีประวัติการเผาในปี 2566/67 กลุ่มที่ 2 ใช้ข้อมูลจากทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อย						
	5. สื่อสารทำความเข้าใจ บทบาท หน้าที่ อำนาจของกรมส่งเสริมการเกษตร ตามมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568 ให้ฝ่ายปกครอง ฝ่ายความมั่นคง ท้องถิ่น ได้ทราบ และขอความร่วมมือการขับเคลื่อนงาน ในทุกเวทีการประชุมระดับพื้นที่	←					→
	6. นำข้อมูลจากจุด Hot Spot และ Burn Scar ที่ทับกับทะเบียนเกษตรกรความถี่ทุก 15 วัน มาดำเนินการ ดังนี้ จัดชุดปฏิบัติการลงพื้นที่ในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน 6.1 สร้างความเข้าใจมาตรการการเผาในพื้นที่เกษตร 6.2 วิธีการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร		←				→
	7. นำข้อมูลพื้นที่เสี่ยง แผนการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ และแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมจุดความร้อน นำเรียนผู้ว่าราชการนายอำเภอ หน่วยงานท้องถิ่น เพื่อขอบรรจุวาระการประชุม ระดับอำเภอ ระดับตำบล หมู่บ้าน เป็นประจำทุกเดือน มีการบันทึกผลการประชุมติดตามผลและรายงานผลยัง สสจ. เขต อย่างต่อเนื่อง		←				→
	8. ให้ชุดปฏิบัติการนำข้อมูลพื้นที่ที่ตรวจพบการเผา จัดทำเวทีประชาคม ระดับ อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน โดยดำเนินการร่วมกับผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เดือนละ 1 -2 ครั้ง และให้คำแนะนำ การจัดการเศษวัสดุ รวมถึงแจ้งถึงมาตรการของกระทรวงเกษตรฯ เรื่องการกำหนดคุณสมบัติหรือเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของรัฐ ต้องเป็นเกษตรกรที่พื้นที่/แปลงเกษตร ไม่มีการเผาในฤดูกาลการผลิต 2568		←				→
	9. ชุดปฏิบัติการ ลงพื้นที่ เพื่อเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ เพื่อป้องกัน บรรเทา และแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น		←				→
2. มาตรการบริหารจัดการ	1. จัดทำฐานข้อมูลการประเมินวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร แยกรายเดือน เน้นในช่วงเดือน		←				→

มาตรการ	กระบวนการงาน	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	มกราคม - พฤษภาคม 2568 ใน 3 ปีที่สำคัญ รายละเอียดดังนี้ 1.1 จำนวนพื้นที่เพาะปลูก (ไร่) 1.2 จำนวนพื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่) 1.3 ปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ (ตัน)						
	2. วิเคราะห์การบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 2.1 ข้อมูลพื้นที่เสี่ยง 2.2 พื้นที่ที่ไม่สามารถบริหารจัดการเศษวัสดุฯ ได้		← →				
	3. ประสานเอกชน เช่น โรงงานผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล หรือวัสดุชีวภาพเพื่อวางแผนเตรียมการดังนี้ 3.1 การรับซื้อ 3.2 รูปแบบการรับซื้อ 3.3 สถานที่รับซื้อ 3.4 ระยะเวลาการรับซื้อ 3.5 ปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากเกษตรกร		← →				
	4. ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนร่วมกับหมอดิน รณรงค์ส่งเสริมการทำปุ๋ยชีวภาพจากเศษวัสดุทางการเกษตร ภายในพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล		← →				
	5. จังหวัด อำเภอบ้านดง สร้างการรับรู้และให้คำแนะนำการจัดการเศษวัสดุ เช่น เปลี่ยนขี้ข้าวโพดอาหารสัตว์เป็นเชื้อเพลิงชีวภาพ โดยจัดเวทีชุมชน พร้อมทั้งจัดทำรายงานสรุปผลการทำเวทีชุมชน		← →				
	6. ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน/สรุปผลจาก Show Case ที่สำเร็จในพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ ในทุกเวที ที่เกี่ยวข้อง		← →				
3. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืช	1. เก็บข้อมูลพื้นที่ปลูกพืช 1.1 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์						

มาตรการ	กระบวนการงาน	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
หมุ่นเวียนหรือพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	1.2 ข้าว 1.3 อ้อยโรงงาน โดยใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและแผนที่ดาวเทียมในการวิเคราะห์	←→					
	2. ส่งเสริมและให้คำแนะนำในการปลูกพืชหมุ่นเวียนที่เหมาะสม เช่น พืชตระกูลถั่ว	←	→				→
	3. ส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่เกษตรกรรมในที่ดินของรัฐ 3.1 ปรับเปลี่ยนการปลูกพืช บนที่สูง จากการปลูกข้าวโพดเป็นพืชที่มีมูลค่าสูง 3.2 ปรับเปลี่ยนพืชบนพื้นที่ราบ จากพื้นที่ไม่เหมาะสมปลูกข้าว ปรับไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		←→				→
	4. ขยายผลการดำเนินงานให้เกษตรกรปรับรูปแบบการผลิตให้ปลอดภัย โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนที่สูงโดยเฉพาะภาคเหนือ การปลูกข้าวบนพื้นที่ราบแบบไม่เผา โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		←→				→
	5. สนับสนุนให้เอกชนร่วมลงทุนในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชแบบผสมผสาน รวมทั้งประสาน BOI ให้สิทธิประโยชน์กับภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วม	←	→				→
4. มาตรการไม่เผาเรารับซื้อ	1. รณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเกษตรกรใน 3 ชนิดพืชหลัก ข้าว ข้าวโพด อ้อย	←	→				→
	2. ใช้สื่อชุมชนและการประชุมหมู่บ้าน ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงผลกระทบจากการไม่รับซื้อผลผลิตที่ผ่านการเผาในพื้นที่เกษตร และสื่อสารผลการดำเนินงานบริหารจัดการเศษวัสดุฯ อย่างต่อเนื่องในทุกเวที ประชุม อบรม สัมมนา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง		←→				→
5. มาตรการไฟจำเป็น (การเผาตามข้อกำหนด)	1. จัดทำ/ผลิตชุดข้อมูล ที่จะใช้สื่อสารกระบวนการปฏิบัติของ 1.1 เจ้าหน้าที่ 1.2 เกษตรกร 1.3 ผู้เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการไฟจำเป็น โดยให้เป็นไปตามมาตรการของแต่ละจังหวัด	←→					
	2. สื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ แก่เกษตรกรในการขออนุญาตเผาตามมาตรการของแต่ละจังหวัดนั้นๆ ในพื้นที่ที่จัดการเศษวัสดุเหลือใช้ไม่ได้	←	→				→

มาตรการ	กระบวนการงาน	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
	3. เกษตรจังหวัดหารือกับผู้ว่าราชการจังหวัดและสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เรื่องมาตรการการขออนุญาตใช้ไฟผ่านระบบ Application Burn Check หรือช่องทางกระบวนการอื่นๆ ตามมาตรการของจังหวัดนั้นๆ	←→					
	4. สำนักงานเกษตรจังหวัดนำข้อมูลพื้นที่การเพาะปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยวของ ข้าว ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ส่งให้คณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการจังหวัดประกาศขึ้นทะเบียนรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องใช้ไฟ ในช่วงระหว่าง วันที่ 15 พฤศจิกายน – 15 พฤษภาคม ผ่านระบบ Application Burn Check หรือช่องทางกระบวนการอื่นๆ ตาม มาตรการของจังหวัดนั้นๆ	←				→	
	5. ให้คำปรึกษา ชี้แนะเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อการเข้าถึงระบบการขออนุญาตใช้ไฟจำเป็น ตามมาตรการของจังหวัดนั้นๆ		←→				
	6. สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับจังหวัด บริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรที่ปลูกข้าว และข้าวโพด ในช่วงเก็บเกี่ยว ตามมาตรการของจังหวัดนั้นๆ		←→				
	7. ประเมินผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ด้านการ บริจัดการไฟและส่งรายงานผลการจัดการไฟจำเป็นต่อ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เขต กรมส่งเสริมการเกษตร					←→	

กรอบการดำเนินงานภายใต้มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568

กรมส่งเสริมการเกษตร

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2567 เห็นชอบมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568 ในการนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด มาตรการเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2567 และมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2567 เห็นชอบมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี 2568 โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้นำแนวทางดังกล่าวมาผนวกรวม กับแนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อกำหนดเป็นมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568 ดังนี้

มาตรการ	หน่วยงาน	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
1. มาตรการสร้างความตระหนักรู้และมาตรการป้องกัน							
ระยะเตรียมการ							
1.1 จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกรายชนิดของพืชเกษตร ที่เสี่ยงต่อการเผา ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย โรงงาน และข้อมูลเกษตรกรรายจังหวัด เพื่อนำไปสู่การวางแผน ในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรที่เสี่ยงการเผาไหม้ และเป็นข้อมูลให้ระดับจังหวัดเพื่อจัดทาระบบปฏิบัติการบริหารจัดการเชื้อเพลิงและแผนบริหารจัดการเชื้อเพลิงระดับ จังหวัด อำเภอ และตำบล ตามรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนไว้	กพวศ/ศสท./ สสจ./สพท./ สสก1-6						
1.2 จัดทำแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวทาง 3R โมเดล ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีความสอดคล้อง กับบริบทของพื้นที่ โดยเน้นหนักในพื้นที่การเกษตรที่เสี่ยงต่อการเผาไหม้หรือที่มีสถิติการเผาไหม้ซ้ำซาก โดยใช้ข้อมูล เทคโนโลยีภาพถ่ายดาวเทียม จุดความร้อน ร่องรอย การเผาไหม้ มาใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนงาน	สสจ./สพท./ สสก1-6						
1.3 ประเมินความเสี่ยงในพื้นที่ที่เสี่ยงเผา และพื้นที่เผาซ้ำซากจากข้อมูลปี 2567 ระดับเขต จังหวัด อำเภอ ตำบล โดย เขต เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล	สสก.1-6						
1.4 วิเคราะห์ประเมินปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ทั้งด้านการนำไปใช้ประโยชน์ หรือการจัดการวัสดุฯ เพื่อทราบ ความเสี่ยง (ปริมาณ สถานที่ (พื้นที่ตำบล)) ของวัสดุเหลือใช้ ที่ไม่สามารถจัดการได้และมีโอกาสเผาสร้างควัน	สสก.1-6						
1.5 สื่อสารทำความเข้าใจ บทบาท หน้าที่ อำนาจของกรมส่งเสริมการเกษตร ตามมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอก ควัน ฝุ่นละออง ปี 2568 ให้ฝ่ายปกครอง ฝ่ายความมั่นคง ท้องที่ ท้องถิ่น ได้ทราบ และขอความร่วมมือการขับเคลื่อนงาน การช่วยป้องกัน/ยับยั้งในระดับพื้นที่ และช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการเศษวัสดุฯ ร่วมกัน รวมทั้ง ประชาสัมพันธ์ผล การดำเนินงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง	สสก.1-6						

มาตรการ	หน่วยงาน	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
การจัดการไฟในพื้นที่เกษตร							
1.8 วิเคราะห์พื้นที่เกษตรกรรม (ข้าว ข้าวโพด อ้อย) ระดับ เขต จังหวัด อำเภอ ตำบล และจัดทำเป็น แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมสารสนเทศ แสดงจุด Hot Spot และ Burn Scar ทาบกับทะเบียนเกษตรกรความถี่ทุก 15 วัน	กพวศ/ศสท./ สสจ./สพท./ สสก1-6/		←				→
2. มาตรการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร							
ระยะเตรียมการ							
2.1 จัดทำฐานข้อมูลการประเมินวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยใช้ฐานจากข้อมูลเดิมหรือฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร แยกรายเดือน เน้นในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม 2568 ใน 3 พืชสำคัญ คือ ข้าว อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	กพวศ/ศสท./ สสจ./สพท./ สสก1-6/	←	→				
2.2 วิเคราะห์การบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อุปสงค์ อุปทาน และศักยภาพ ในการบริหารจัดการตลาด ห่วงโซ่อุปทาน ข้อมูลพื้นที่เสี่ยง ที่ไม่สามารถบริหารจัดการเศษวัสดุฯ ได้ พร้อมทั้งประสานขอความร่วมมือการขับเคลื่อนงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา	สสก.1-6	←	→				
2.3 ประสานโรงงานแปรรูปหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงงานผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล หรือวัสดุชีวภาพเพื่อวางแผนเตรียมการ การรับซื้อ รูปแบบการรับซื้อ สถานที่รับซื้อ ระยะเวลา และปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากเกษตรกร	สสก.1-6	←	→				
2.3 ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ผลการดำเนินงาน/สรุปผลจาก Show Case ที่สำเร็จในพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภาคนอก เกษตรกร และเอกชน ในทุกเวที ที่เกี่ยวข้อง	สสก.1-6	←	→				
3. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร							
ระยะเตรียมการ							
3.1 เก็บข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด ข้าว อ้อย และใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและแผนที่ดาวเทียม ในการวิเคราะห์ โดยใช้ฐานจากข้อมูลเดิม หรือฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในปีที่ผ่านมา	กพวศ/ศสท./ สสก1-6	←	→				
3.2 ส่งเสริมและให้คำแนะนำในการปลูกพืชหมุนเวียนที่เหมาะสม เช่น พืชตระกูลถั่ว	สสจ./ สสก1-6	←	→				
การจัดการไฟในพื้นที่เกษตร							

มาตรการ	หน่วยงาน	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่เกษตรกรรมในที่ดินของรัฐทำการเกษตรแบบไม่เผา โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกษตรกรที่ทำการปลูกพืชชนิดเดิม แต่ไม่เผาในทุกขั้นตอนการผลิต ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชบนที่สูง จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชที่มีมูลค่าสูง และปรับเปลี่ยนพืชบนพื้นราบ จากพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมปลูกข้าว ปรับไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการกำจัดตอซังและเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรแบบไม่เผาให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่	กพวศ/ สสจ./ สสก.1-6		←				→
3.4 การสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชแบบผสมผสาน รวมทั้งประสานกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ให้สิทธิประโยชน์กับภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าและดับไฟป่า การพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืนทั้งการจัดการฟางข้าวและตอซัง และการเก็บเกี่ยวผลผลิต การตัดต้นอ้อยหรืออัดใบอ้อยเพื่อส่งโรงงานไฟฟ้าชีวมวลซึ่งจะช่วยลดการเผา การนำเศษวัสดุทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นเชื้อเพลิง ในโรงงานอุตสาหกรรมและในโรงไฟฟ้า	กพวศ/ สสจ./ สพท./ สสก.1-6	←					→
3.5 ขยายผลการดำเนินงานให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตให้ปลอดการเผา โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนที่สูงโดยเฉพาะภาคเหนือ การปลูกข้าวบนพื้นที่ราบแบบไม่เผา โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สสก.1-6		←				→
4. มาตรการไม่เผาเรารับซื้อ							
ระยะเตรียมการ							
4.1 รมรณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเกษตรกรใน 3 ชนิดพืชหลัก ข้าว ข้าวโพด อ้อย	สสก.1-6	←					→
การจัดการไฟในพื้นที่เกษตร							
4.2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ ออกมาตรการกำหนดสิทธิและประโยชน์เพื่อสร้าง แรงจูงใจแก่เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรแบบไม่เผา หรือที่ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยการผลิตพืชแบบไม่เผา และสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายให้ได้ราคาที่สูงกว่าผลิตภัณฑ์สินค้าที่เกิดจากการเผา	กพวศ/ศสท./ สสจ./สพท./ สสก.1-6	←					→
5. มาตรการไฟจำเป็น (การเผาตามข้อกำหนด)							
ระยะเตรียมการ							
5.1 จัดทำ/ผลิตชุดข้อมูล ที่จะใช้สื่อสารกระบวนการปฏิบัติของ เจ้าหน้าที่ เกษตรกร และผู้เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการไฟจำเป็นจำเป็น โดยให้เป็นไปตามมาตรการของแต่ละจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ	กพวศ/ศสท./ สสก.1-6.	←					→
5.2 จัดทำแบบประเมิน Pre-test และ Post test วัดระดับการรับรู้และการตระหนักของเกษตรกรในมาตรการการขออนุญาตจัดการไฟ	สพท./กพวศ.	←					→

แนวทางการบริหารจัดการตามมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568

กรมส่งเสริมการเกษตร/สำนักงานเกษตรจังหวัด

มติคณะรัฐมนตรี	มาตรการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มาตรการกรมส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดปฏิบัติ
1. ระยะเตรียมการ			
ระยะเตรียมการ จัดทำแผนที่เสี่ยงการเผา Risk Map แผนปฏิบัติการจัดการไฟฟ้าตาม ห้วงเวลา แผนบริหารจัดการเชื้อเพลิง ข้อมูล พื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกเสี่ยงเผา และข้อมูล เกษตรกรรายจังหวัด	1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำ ฐานข้อมูลพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกรายชนิด ของพืชเกษตรที่เสี่ยงต่อการเผา ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน และข้อมูล เกษตรกรรายจังหวัด เพื่อการวางแผนใน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรที่เสี่ยงการเผา ใหม่ และเป็น ข้อมูลให้ จังหวัดจัดทำ ระบบปฏิบัติการบริหารจัดการเชื้อเพลิงและ แผนบริหารจัดการเชื้อเพลิงระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลตามรายชื่อเกษตรกรและ จำนวนพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนไว้ 2. การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และป้อง ปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม - “ชุดปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวังการเผาใน พื้นที่เกษตรกรรม” ลงพื้นที่ เพื่อเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ ตลอดจนดำเนินการ ระงับยับยั้งเหตุการณ์ เพื่อป้องกัน บรรเทา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น - หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริม	1. มาตรการสร้างความตระหนักรู้และ มาตรการป้องปราม 1.1 จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ที่ทำการ เพาะปลูก ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน และข้อมูลเกษตรกรราย จังหวัด เพื่อนำไปสู่การวางแผนในการ บริหารจัดการพื้นที่เกษตรที่เสี่ยงการเผาใหม่ 1.2 จัดทำแผนการดำเนินงานตาม แนวทาง 3R โมเดล ที่มีความสอดคล้องกับ บริบทของพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลเทคโนโลยี ภาพถ่ายดาวเทียม จุดความร้อน ร่องรอย การเผาไหม้ มาใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนงาน 1.3 ประเมินความเสี่ยงในพื้นที่ที่เสี่ยงเผา และพื้นที่เผาซ้ำจากข้อมูลปี 2567 ระดับเขต จังหวัด อำเภอ ตำบล 1.4 วิเคราะห์ประเมินปริมาณวัสดุเหลือ ใช้ทางการเกษตร เพื่อทราบความเสี่ยง (ปริมาณ สถานที่ (พื้นที่ตำบล)) 1.5 หน่วยงานในระดับพื้นที่ ส่งจดหมายแจ้ง เตือน พร้อมให้คำแนะนำการจัดการเศษวัสดุ	1. มาตรการสร้างความตระหนักรู้และ มาตรการป้องปราม 1.1 นำข้อมูลพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกโดย ดาวินโฮลดข้อมูลจากระบบทะเบียน เกษตรกร (https://farmer.doae.go.th/) ในอำเภอ และตำบล ตามรายชื่อเกษตรกร และจำนวนพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนไว้ ดังนี้ 1) จำนวนพื้นที่เพาะปลูก (ไร่) 2) จำนวนพื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่) 3) ปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ (ตัน) 1.2 ใช้ ข้อมูล ภาพถ่ายดาวเทียม จุดความร้อนและนำข้อมูลปี 2567 มาใช้เป็น ฐานในการขับเคลื่อนงานตามแนวทาง 3R โมเดล ในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และ ประเมินพื้นที่เสี่ยงเผา 1) จุดความร้อน 2) พื้นที่เผาไหม้ซ้ำซาก 3) พื้นที่มีร่องรอยการเผา 1.3 ประเมินปริมาณวัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตร ดังนี้

มติคณะรัฐมนตรี	มาตรการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มาตรการกรมส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี
	สหกรณ์และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส่งจดหมายเตือนพร้อมให้ คำแนะนำการจัดการเศษวัสดุ ให้กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ <u>กลุ่มที่ 1</u> เกษตรกรที่มีประวัติการเผาในปี 2566/67 <u>กลุ่มที่ 2</u> ใช้ข้อมูลจากทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อย โดยส่งให้เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเพาะปลูกพืชและคาดว่าจะเก็บเกี่ยวในแต่ละช่วงเวลา โดยในจดหมายมีข้อความเตือนให้ ตระหนักถึงข้อเสียของการเผาที่กระทบต่อโลกและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แจ้งเตือนว่าหากมีการจัดการเศษวัสดุด้วยการเผานั้น เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา มาตรา 220 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มาตรา 25 และมาตรา 74 โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความจำเป็นต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 เม.ย. 2567 ให้ตัดสิทธิ์การให้ความช่วยเหลือและชดเชยต่าง ๆ จากภาครัฐ พร้อมให้คำแนะนำการจัดการเศษวัสดุ ตามกิจกรรมที่เกษตรกรขึ้นทะเบียน เช่น ชี้เป่า	ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มที่ 1 เกษตรกรที่มีประวัติการเผาในปี 2566/67 กลุ่มที่ 2 ใช้ข้อมูลจากทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อย 1.6 สื่อสารทำความเข้าใจ บทบาท หน้าที่ อำนาจของกรมส่งเสริมการเกษตร ให้ท้องถิ่น ได้ทราบ และขอความร่วมมือ การช่วยป้องกัน/ยับยั้ง และช่วยสนับสนุนการจัดการเศษวัสดุฯ ร่วมกัน รวมทั้งประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง 2. มาตรการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 2.1 จัดทำฐานข้อมูลการประเมินวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร แยกรายเดือน เน้นในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม 2568 ใน 3 พื้นที่สำคัญ 2.2 วิเคราะห์การบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ข้อมูลพื้นที่เสี่ยง ที่ไม่สามารถบริหารจัดการเศษวัสดุฯ ได้ 2.3 ประสานเอกชน เพื่อวางแผนเตรียมการ การรับซื้อ รูปแบบการรับซื้อ	1) ปริมาณและสถานที่ที่นำไปใช้ประโยชน์ 2) ปริมาณและสถานที่สถานที่ของวัสดุเหลือใช้ที่ไม่สามารถจัดการได้ 1.4 จังหวัด อำเภอกำแพงแสน ส่งจดหมาย โดยเนื้อหาตามมาตรการของกระทรวงเกษตรฯ ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ <u>กลุ่มที่ 1</u> เกษตรกรที่มีประวัติการเผาในปี 2566/67 <u>กลุ่มที่ 2</u> ใช้ข้อมูลจากทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อย 1.5 สื่อสารทำความเข้าใจ บทบาท หน้าที่ อำนาจของกรมส่งเสริมการเกษตร ตามมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน ฝุ่นละออง ปี 2568 ให้ฝ่ายปกครอง ฝ่ายความมั่นคง ท้องที่ ท้องถิ่น ได้ทราบ และขอความร่วมมือการขับเคลื่อนงาน ในทุกเวทีการประชุมระดับพื้นที่ 2. มาตรการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 2.1 จัดทำฐานข้อมูลการประเมินวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร แยกรายเดือน เน้นในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม 2568

มติคณะรัฐมนตรี	มาตรการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มาตรการกรมส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดปฏิบัติ
	สถานที่รับซื้อฟางข้าว/ใบอ้อย เป็นต้น	สถานที่รับซื้อ ระยะเวลา และปริมาณเศษวัสดุฯ จากเกษตรกร 2.4 ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนร่วมกับหมอดิน รณรงค์ส่งเสริมการทำปุ๋ยชีวภาพจากเศษวัสดุทางการเกษตร ภายในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล 2.5 สร้างการรับรู้และให้คำแนะนำการจัดการเศษวัสดุ โดยจัดเวทีชุมชน เช่น เปลี่ยนขังข้าวโพดอาหารสัตว์เป็นเชื้อเพลิงชีวภาพ 2.6 ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ที่สำเร็จในพื้นที่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในทุกเวที 3. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 3.1 เก็บข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด ข้าว อ้อย และใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและแผนที่ดาวเทียมในการวิเคราะห์ 3.2 ส่งเสริมและให้คำแนะนำในการปลูกพืชหมุนเวียนที่เหมาะสม เช่น พืชตระกูลถั่ว	ใน 3 พืชสำคัญ รายละเอียดดังนี้ 1) จำนวนพื้นที่เพาะปลูก (ไร่) 2) จำนวนพื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่) 3) ปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ (ตัน) 2.2 วิเคราะห์การบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 1) ข้อมูลพื้นที่เสี่ยง 2) พื้นที่ที่ไม่สามารถบริหารจัดการเศษวัสดุฯ ได้ 2.3 ประสานเอกชน เช่น โรงงานผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล หรือวัสดุชีวภาพเพื่อวางแผนเตรียมการ ดังนี้ 1) การรับซื้อ 2) รูปแบบการรับซื้อ 3) สถานที่รับซื้อ 4) ระยะเวลาการรับซื้อ 5) ปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากเกษตรกร 2.4 ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนร่วมกับหมอดิน รณรงค์ส่งเสริมการทำปุ๋ยชีวภาพจากเศษวัสดุทางการเกษตร ภายในพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล 2.5 จังหวัด อำเภอ ตำบล สร้างการรับรู้และให้คำแนะนำการจัดการเศษวัสดุ เช่น เปลี่ยนขังข้าวโพดอาหารสัตว์เป็นเชื้อเพลิงชีวภาพ

มติคณะรัฐมนตรี	มาตรการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มาตรการกรมส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดปฏิบัติ
			โดยจัดเวทีชุมชน พร้อมทั้งจัดทำรายงานสรุปผลการทำเวทีชุมชน 2.6 ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน/สรุปผลจาก Show Case ที่สำเร็จในพื้นที่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเจ้าหน้าที่ ในทุกเวทีที่เกี่ยวข้อง 3. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 3.1 เก็บข้อมูลพื้นที่ปลูกพืช 1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 2) ข้าว โดยใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและแผนที่ดาวเทียมในการวิเคราะห์ 3.2 ส่งเสริมและให้คำแนะนำในการปลูกพืชหมุนเวียนที่เหมาะสม เช่น พืชตระกูลถั่ว
2. การจัดการไฟในพื้นที่พื้นที่เกษตรกรรมในที่ดินของรัฐ			
การจัดการไฟในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ และพื้นที่ทำประโยชน์อื่นในพื้นที่ป่า โดยตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด/จุดเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยง ชุดดับไฟป่า บริหารจัดการเชื้อเพลิง ประกาศจำกัดการเข้าพื้นที่ป่าและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยง การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชุมชนโดย	1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้พื้นที่เกษตรกรรมในที่ดินของรัฐทำการเกษตรแบบไม่เผา โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกษตรกรที่ทำการปลูกพืชชนิดเดิมแต่ไม่เผาในทุกขั้นตอนการผลิต ปรับเปลี่ยน การปลูกพืชบนที่สูง จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชที่มีมูลค่าสูง และปรับเปลี่ยนพืชบน	1. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	1. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
		1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่เกษตรกรรมในที่ดินของรัฐทำการเกษตรแบบไม่เผา ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชบนที่สูงจากการปลูกข้าวโพดเป็นพืชที่มีมูลค่าสูง	1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่เกษตรกรรมในที่ดินของรัฐ
			1) ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชบนที่สูงจากการปลูกข้าวโพดเป็นพืชที่มีมูลค่าสูง

มติคณะรัฐมนตรี	มาตรการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มาตรการกรมส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดปฏิบัติ
ไม่เผา รวมถึงพื้นที่เกษตรกรรม ในที่ดินของรัฐ และมุ่งเน้นการเปลี่ยน การ ปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นพืชแบบผสมผสาน	พื้นราบ จากพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมปลูกข้าวปรับ ไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อส่งเสริมให้ ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชให้เหมาะสมและ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้ง พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการกำจัด ตอซังและเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร แบบไม่เผาให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ 2. การสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุน ในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็น การปลูกพืชแบบผสมผสาน	และปรับเปลี่ยนพืชบนพื้นราบ จากพื้นที่ที่ไม่ เหมาะสมปลูกข้าว ปรับไปปลูกข้าวโพดเลี้ยง สัตว์	2) ปรับเปลี่ยนพืชบนพื้นราบจาก พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมปลูกข้าว ปรับไปปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
3. การจัดการไฟในพื้นที่เกษตร			
การจัดการไฟในพื้นที่เกษตร โดยประกาศ ขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่จำเป็นต้องใช้ไฟ และ บริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรเท่าที่จำเป็น และมีการควบคุม ควบคุมอ้อยไฟไหม้เข้า โรงงาน หากฝ่าฝืนถูกบังคับใช้กฎหมาย ตัด สิทธิความช่วยเหลือจากภาครัฐ ไม่ให้สิทธิ หรือเพิกถอนสิทธิ ส.ป.ก./นิคมสหกรณ์ กับ เกษตรกรที่ไม่ร่วมมือ รวมถึงช่วยเหลือ เกษตรกรปรับรูปแบบการผลิต และออก มาตรการสิทธิและประโยชน์ให้เกษตรกรที่ ไม่เผา	1. ให้จังหวัดนำข้อมูลจากกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ และประกาศขึ้นทะเบียน รายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่มีความ จำเป็นต้องใช้ไฟ อาทิ พื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ ในพื้นที่สูงในช่วงเปลี่ยนโครงสร้างการ ผลิต พื้นที่ไร่มวนเวียน พื้นที่ที่จำเป็นต้อง จัดการแพร่ระบาดของศัตรูพืช การจัดการ วัสดุทางการเกษตรก่อนการเก็บเกี่ยวและ หลังการเก็บเกี่ยว มุ่งเป้าพื้นที่นาข้าว พื้นที่ ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และพื้นที่ปลูกอ้อย โรงงาน เพื่อวางแผนการบริหารจัดการไฟใน พื้นที่เกษตรกรรมในแต่ละจังหวัดในช่วง ตั้งแต่ระหว่างวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน - ๑๕	1. มาตรการสร้างความตระหนักรู้และ มาตรการป้องกัน 1.1 วิเคราะห์พื้นที่เกษตรกรรม และ จัดทำแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม แสดงจุด Hot Spot และ Burn Scar ทาบกับทะเบียน เกษตรกรความถี่ทุก 15 วัน 2. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เป็นการปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชมูลค่าสูง เพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 2.1 ขยายผลการดำเนินงานให้เกษตรกร ปรับรูปแบบการผลิตให้ลดการเผา โดย เน้นการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดเลี้ยง สัตว์บนที่สูงโดยเฉพาะภาคเหนือ การปลูก	1. มาตรการสร้างความตระหนักรู้และ มาตรการป้องกัน 1.1 นำข้อมูลจากจุด Hot Spot และ Burn Scar ที่ทาบกับทะเบียนเกษตรกร ความถี่ทุก 15 วัน มาดำเนินการ ดังนี้ จัดชุดปฏิบัติการลงพื้นที่ในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน 1) สร้างความเข้าใจมาตรการการเผา ในพื้นที่เกษตร 2) วิธีการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร 1.2 นำข้อมูลพื้นที่เสี่ยง แผนการบริหาร จัดการเศษวัสดุเหลือใช้ และแผนที่ภาพถ่าย

มติคณะรัฐมนตรี	มาตรการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มาตรการกรมส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดปฏิบัติ
	พฤษภาคม 2. ให้จังหวัดร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรที่เพาะปลูกข้าว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในช่วงเก็บเกี่ยว โดยพิจารณาความสอดคล้องกับการปล่อยน้ำชลประทาน สภาพอากาศ ความจำเป็นในการเผา ให้จังหวัดนำระบบปฏิบัติการบริหารจัดการเชื้อเพลิงที่จัดทำไว้ดำเนินการตามรายชื่อเกษตรกร และจำนวนพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียน โดยให้มีการกำหนดและประกาศหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการจัดการการเผา เช่น ต้องมีการย่อยแปลง ดำเนินการในช่วงกลางวันที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี การไม่เผาข้ามคืน ให้จัดทำแนวกันไฟโดยรอบและควบคุมมิให้ไฟลุกลาม วิธีการควบคุมกำกับดูแลตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศ และให้บังคับใช้กฎหมายกับผู้ฝ่าฝืน 3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินมาตรการเชิงรุกกับเกษตรกรในที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ โดยพิจารณาตัดสิทธิความช่วยเหลือหรือชดเชยต่างๆ จากภาครัฐ ไม่ให้สิทธิ หรือ เพิกถอนสิทธิ ส.ป.ก. / นิคมสหกรณ์ และดำเนินมาตรการกับเกษตรกรที่	ข้าวบนพื้นที่ราบแบบไม่เผา โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3. มาตรการไม่เผาไร่รับซื้อ 3.1 รณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเกษตรกรใน 3 ชนิดพืชหลัก 3.2 ออกมาตรการกำหนดสิทธิและประโยชน์เพื่อสร้าง แรงจูงใจในการผลิตสินค้าเกษตรแบบไม่เผา หรือที่ได้มาตรฐานการผลิตแบบไม่เผา และสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายให้ได้ราคาที่สูงกว่าสินค้าที่เกิดจากการเผา 4. มาตรการไฟจำเป็น (การเผาตามข้อกำหนด) 4.1 จัดทำ/ผลิตชุดข้อมูล ที่จะใช้สื่อสารกระบวนการปฏิบัติของ เจ้าหน้าที่ เกษตรกร และผู้เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการไฟจำเป็น 4.2 จัดทำแบบประเมิน Pre-test และ Post-test วัดระดับ การรับรู้ และการตระหนักของเกษตรกรในมาตรการการขออนุญาตจัดการไฟจำเป็น	ดาวเทียมจุดความร้อน นำเรียนผู้ว่าราชการนายอำเภอ หน่วยงานท้องถิ่น เพื่อขอบรรจุวาระการประชุม ระดับอำเภอ ระดับตำบล หมู่บ้าน เป็นประจำทุกเดือน มีการบันทึกผลการประชุม ติดตามผล และรายงานผลยัง สสจ. เขต อย่างต่อเนื่อง 1.3 ให้ชุดปฏิบัติการนำข้อมูลพื้นที่ที่ตรวจพบการเผา จัดทำเวทีประชาคม ระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน โดยดำเนินการร่วมกับผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เดือนละ 1 -2 ครั้ง และให้คำแนะนำ การจัดการเศษวัสดุ รวมถึงถึงมาตรการของกระทรวงเกษตรฯ เรื่องการกำหนดคุณสมบัติหรือเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของรัฐ ต้องเป็นเกษตรกรที่พื้นที่/แปลงเกษตร ไม่มีการเผาในฤดูกาลการผลิต 2568 1.4 ชุดปฏิบัติการ ลงพื้นที่ เพื่อเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ เพื่อป้องกัน บรรเทา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น 2. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 2.1 ขยายผลการดำเนินงานให้เกษตรกร

มติคณะรัฐมนตรี	มาตรการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มาตรการกรมส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดปฏิบัติ
	ไม่ให้ความร่วมมือ ทำการเผาพื้นที่เกษตรกรรม หรือไม่เข้าระบบขึ้นทะเบียน หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการบริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรกรรมที่จังหวัดกำหนด ซึ่งต้องมีประกาศล่วงหน้าให้รับทราบโดยทั่วกัน 4. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขยายผลการดำเนินงานให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตให้ปลอดการเผา โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนที่สูงโดยเฉพาะภาคเหนือ การปลูกข้าวบนพื้นที่ราบแบบไม่เผา โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การสนับสนุนเครื่องจักรกลในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ 5. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ ออกมาตรการกำหนดสิทธิและประโยชน์ เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรแบบไม่เผา หรือที่ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเกี่ยวกับการผลิตพืชแบบไม่เผา และสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายให้ได้ราคาที่สูงกว่าสินค้าทั่วไป เริ่มจากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับการรับรองกระบวนการผลิตแบบไม่เผา เพื่อลดปัญหาฝุ่น PM2.5 (PM2.5 Free		ปรับรูปแบบการผลิตให้ปลอดการเผา โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนที่สูงโดยเฉพาะภาคเหนือ การปลูกข้าวบนพื้นที่ราบแบบไม่เผา โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3. มาตรการไม่เผาไร่รับซื้อ 3.1 รมรณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเกษตรกรใน 3 ชนิดพืชหลัก ข้าว ข้าวโพด อ้อย 3.2 ใช้สื่อชุมชนและการประชุมหมู่บ้านประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงผลกระทบจากการไม่รับซื้อผลผลิตที่ผ่านการเผาในพื้นที่เกษตร และสื่อสารผลการดำเนินงานบริหารจัดการเศษวัสดุฯ อย่างต่อเนื่องในทุกเวที ประชุม อบรรม สัมมนา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 4. มาตรการไฟจำเป็น (การเผาตามข้อกำหนด) 4.1 จัดทำ/ผลิตชุดข้อมูล ที่จะใช้สื่อสารกระบวนการปฏิบัติของ 1.1 เจ้าหน้าที่ 1.2 เกษตรกร 1.3 ผู้เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการไฟจำเป็น โดยให้เป็นไป

มติคณะรัฐมนตรี	มาตรการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มาตรการกรมส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดปฏิบัติ
	Plus) และเพิ่มสิทธิพิเศษให้กับเอกชนที่รับซื้อสินค้าเกษตรแบบไม่เผา หรือสนับสนุนเครื่องจักรกล		ตามมาตรการของแต่ละจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ 4.2 สื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้แก่เกษตรกรในการขออนุญาตเผาตามมาตรการของแต่ละจังหวัดนั้นๆ ในพื้นที่ที่จัดการเศษวัสดุเหลือใช้ไม่ได้ 4.3 เกษตรจังหวัดหารือกับผู้ว่าราชการจังหวัดและสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เรื่องมาตรการการขออนุญาตใช้ไฟผ่านระบบ Application Burn Check หรือช่องทางกระบวนการอื่นๆ ตามมาตรการของจังหวัดนั้นๆ 4.4 สำนักงานเกษตรจังหวัดนำข้อมูลพื้นที่การเพาะปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยวของข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่งให้คณะกรรมการจังหวัด และคณะกรรมการจังหวัดประกาศขึ้นทะเบียนรายชื่อเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องใช้ไฟ ในช่วงระหว่าง วันที่ 15 พฤศจิกายน – 15 พฤษภาคม ผ่านระบบ Application Burn Check หรือช่องทางกระบวนการอื่นๆ ตามมาตรการของจังหวัดนั้นๆ 4.5 ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อการเข้าถึงระบบการขออนุญาต

มติคณะรัฐมนตรี	มาตรการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มาตรการกรมส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดปฏิบัติ
			ใช้ไฟจำเป็น ตามมาตรการของจังหวัดนั้นๆ 4.6 สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับจังหวัด บริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรที่ปลูกข้าว และข้าวโพด ในช่วงเก็บเกี่ยว ตามมาตรการของจังหวัดนั้นๆ 4.7 ประเมินผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ด้านการบริหารจัดการไฟและส่งรายงานผลการจัดการไฟจำเป็นต่อนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด เขต และกรมส่งเสริมการเกษตร
4. การจัดการหมอกควันข้ามแดน			
การจัดการหมอกควันข้ามแดน ส่งเสริมการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรแบบไม่เผาจัดการหกรรระดับรัฐมนตรีก่อนเริ่มฤดูหมอกควัน ตั้งศูนย์ข้อมูลและศูนย์บัญชาการเฝ้าระวัง ควบคุมและดับไฟในประเทศเพื่อนบ้าน	กระทรวงพาณิชย์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการส่งเสริมการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรแบบไม่เผา โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และศึกษาหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเสนอแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการลดหรือระงับการนำเข้าสินค้าเกษตรที่พิสูจน์ได้ว่ามีกระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการเผาทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน		
5. การบริหารจัดการภาพรวม			

มติคณะรัฐมนตรี	มาตรการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มาตรการกรมส่งเสริมการเกษตร	สำนักงานเกษตรจังหวัดปฏิบัติ
การบริหารจัดการภาพรวม เร่งรัดการของบกลางสนับสนุน ให้สิทธิประโยชน์กับภาคเอกชน ยกระดับการบังคับใช้กฎหมาย ประกาศกำหนดพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ประกาศเขต การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฝุ่นละออง PM2.5 มีนโยบายการ Work From Home ดำเนินมาตรการด้านสาธารณสุขที่เข้มข้น ยกระดับการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ทั้งระดับประเทศ ระดับจังหวัด พื้นที่เสี่ยงและช่วงเวลาวิกฤต	1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอรับการจัดสรรงบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อสนับสนุนการจัดการไฟในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ 2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ให้สิทธิประโยชน์กับภาคเอกชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าและดับไฟป่า การพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืนทั้งการจัดการฟางข้าวและตอซัง และการเก็บเกี่ยวผลผลิต การตัดต้นอ้อยหรืออัดใบอ้อยเพื่อส่งโรงงานไฟฟ้าชีวมวลซึ่งจะช่วยลดการเผา การนำเศษวัสดุทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นเชื้อเพลิงในโรงงานอุตสาหกรรมและในโรงไฟฟ้า	1. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 1.1 สนับสนุนให้เอกชนร่วมลงทุนในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชแบบผสมผสาน รวมทั้ง ประสานกับ BOI ให้สิทธิประโยชน์กับภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วม	1. มาตรการปรับลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชมูลค่าสูงเพื่อลดปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 1.1 สนับสนุนให้เอกชนร่วมลงทุนในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นการปลูกพืชแบบผสมผสาน รวมทั้งประสาน BOI ให้สิทธิประโยชน์กับภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วม

ภาคผนวก 1

ร่าง พรบ อากาศสะอาด

ร่าง
พระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พ.ศ.
สรุป : มี ๙ หมวด ๑ บทเฉพาะกาล รวม ๑๐๔ มาตรา

ชื่อหมวด/ส่วน	หน้า
คำนิยาม (มาตรา ๔)	๒
หมวด ๑ บททั่วไป	๔
นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐว่าด้วยการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด (มาตรา ๖ - ๙)	๔
หมวด ๒ คณะกรรมการเพื่อการจัดการอากาศสะอาด	๕
ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด (มาตรา ๑๐ - มาตรา ๒๐)	๕
ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด (มาตรา ๒๑ - มาตรา ๒๓)	๑๐
ส่วนที่ ๓ คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัด และพื้นที่เฉพาะ (มาตรา ๒๔ - มาตรา ๓๒)	๑๓
หมวด ๓ ระบบการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดของประเทศ (มาตรา ๓๓ - มาตรา ๔๑)	๑๖
หมวด ๔ การลดและควบคุมมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิด	๒๐
ส่วนที่ ๑ มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทสถานที่ถาวร (มาตรา ๔๒ - มาตรา ๔๕)	๒๐
ส่วนที่ ๒ มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทเผาในที่โล่ง (มาตรา ๔๖ - มาตรา ๔๙)	๒๑
ส่วนที่ ๓ มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทยานพาหนะ (มาตรา ๕๐ - มาตรา ๕๔)	๒๒
ส่วนที่ ๔ มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทมลพิษข้ามแดน (มาตรา ๕๕ - มาตรา ๖๔)	๒๓
หมวด ๕ เขตเฝ้าระวังและเขตประสบมลพิษในอากาศ (มาตรา ๖๕ - มาตรา ๖๙)	๒๖
หมวด ๖ เครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด (มาตรา ๗๐ - มาตรา ๗๒)	๒๙
หมวด ๗ เจ้าหน้าที่งานอากาศสะอาด (มาตรา ๗๓ - ๗๔)	๓๐
หมวด ๘ ความรับผิดชอบทางแพ่ง (มาตรา ๗๕ - มาตรา ๗๗)	๓๑
หมวด ๙ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๗๘ - มาตรา ๘๖)	๓๒
บทเฉพาะกาล (มาตรา ๘๗ - มาตรา ๑๐๔)	๓๕

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พ.ศ.

หลักการ
ให้มีกฎหมายว่าด้วยบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

เหตุผล

เพื่อดำเนินการพัฒนาและบูรณาการระบบการบริหารจัดการของทุกภาคส่วนให้เป็นระบบและโดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้เกิดระบบการวางแผนการดำเนินงาน และกำกับดูแลเพื่อลดสาเหตุการเกิดมลพิษที่แหล่งกำเนิด ตลอดจนป้องกันการปล่อย มลพิษ ฝุ่น คิววัน และกลิ่น เข้าสู่สภาพแวดล้อมและชั้นบรรยากาศ เพื่อบูรณาการเชิงระบบในการทำงานระหว่างคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐในทุกระดับ และระหว่างหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อบริหารจัดการระบบงบประมาณเพื่อการมีอากาศสะอาด บริหารจัดการระบบการบริหารราชการเชิงพื้นที่เพื่อจัดการคุณภาพอากาศในพื้นที่ที่มีปัญหาพิเศษ และเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพอากาศ ระบบการประเมินคุณภาพอากาศ ระบบการเฝ้าระวัง ระบบการเตือนภัย และระบบการจัดการในสถานการณ์วิกฤติจากภาวะมลพิษทางอากาศ รวมถึงระบบการพัฒนาศักยภาพความรู้เกี่ยวกับการจัดการให้เกิดอากาศสะอาด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ย่อมจะต้องกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลบางประการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารจัดการของทุกภาคส่วนให้เป็นระบบและโดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้เกิดระบบการวางแผนการดำเนินงาน และกำกับดูแลเพื่อลดสาเหตุการเกิดมลพิษที่แหล่งกำเนิด ตลอดจนป้องกันการปล่อย มลพิษ ฝุ่น คาร์บอน และก๊าซเรือนกระจกเข้าสู่สภาพแวดล้อมและชั้นบรรยากาศ เพื่อบูรณาการเชิงระบบในการทำงานระหว่างคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐในระดับ และระหว่างหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อบริหารจัดการระบบงบประมาณเพื่อการมีอากาศสะอาด บริหารจัดการระบบการบริหารราชการเชิงพื้นที่เพื่อจัดการคุณภาพอากาศในพื้นที่ที่มีปัญหาพิเศษ และเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพอากาศ ระบบการประเมินคุณภาพอากาศ ระบบการเฝ้าระวัง ระบบการเตือนภัย และระบบการจัดการในสถานการณ์วิกฤติจากภาวะมลพิษทางอากาศ รวมถึงระบบการพัฒนาศักยภาพความรู้เกี่ยวกับการจัดการให้เกิดอากาศสะอาด

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับทั่วราชอาณาจักร ตลอดจนเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เขตไหล่ทวีป และทะเลหลวงที่ประเทศไทยมีสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายระหว่างประเทศหรือความตกลงที่ทำกับต่างประเทศ

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่นใดในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน ในกรณีที่มีกฎหมายว่าด้วยการใด บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแต่มีหลักการหรือมาตรการในการบริหารจัดการแหล่งกำเนิดมลพิษ

ทางอากาศ หรือกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศ เช่น มาตรฐานควบคุมการปล่อยอากาศเสีย มาตรฐานค่าความทึบแสงของฝุ่นละอองหรือเขม่าควันต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“อากาศสะอาด” หมายความว่า อากาศที่ไม่มีสารมลพิษ หรือมีสารมลพิษเจือปนอยู่ในปริมาณที่ไม่เกินมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด ตามประกาศคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

“มาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไป สำหรับการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

“อากาศเสีย” หมายความว่า อากาศมาตรฐานคุณภาพอากาศที่ระบายหรือปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิด ที่มีการปนเปื้อนด้วยสิ่งใด ๆ ที่อยู่ในสภาพเป็นไอเสีย กลิ่น ควัน ก๊าซ เขม่า ฝุ่นละออง เถ้าถ่าน หรือมลสารอื่นที่มีสภาพละเอียดบางเบาจนสามารถรวมตัวอยู่ในบรรยากาศได้ ที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศและสุขภาพของประชาชน

“ภาวะมลพิษทางอากาศ” หมายความว่า สภาวะที่อากาศในบรรยากาศเปลี่ยนแปลงหรือปนเปื้อนด้วยสารมลพิษหรือสารพิษเจือปน ซึ่งทำให้คุณภาพอากาศเสื่อมโทรมลง

“แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ” หมายความว่า แหล่งกำเนิดมลพิษประเภทโรงงานอุตสาหกรรม สถานที่ประกอบกิจการ การก่อสร้างอาคารทุกชนิด การเผาในที่โล่ง การเผาในที่โล่ง ไฟป่า ยานพาหนะ หรือแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศอื่น ๆ รวมทั้งแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรไทยแต่ผลกระทบเกิดในราชอาณาจักรไทย

“เผาในที่โล่ง” หมายความว่า ไฟไหม้ การเผาไหม้ หรือไฟคุกรุ่นใดๆ ที่เกิดขึ้นในที่โล่งกลางแจ้ง รวมถึง พื้นที่เกษตรกรรม ป่าไม้ ชุมชน ซึ่งทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ ตามที่รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ประกาศกำหนด

“มลพิษทางอากาศข้ามแดน” หมายความว่า มลพิษทางอากาศที่มีแหล่งกำเนิดทางกายภาพตั้งอยู่ทั้งหมดหรือเพียงส่วนหนึ่งนอกราชอาณาจักรไทย ที่เคลื่อนตัวเข้ามาและเกิดผลกระทบในราชอาณาจักรไทย

“ดัชนีคุณภาพอากาศ” หมายความว่า ค่าตัวเลขหรือเกณฑ์ที่ใช้เป็นตัวแทนของคุณภาพอากาศ ตามประกาศของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

“ยานพาหนะ” หมายความว่า รถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก รถไฟตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางราง เรือตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทย และอากาศยานตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

“ค่าธรรมเนียม” หมายความว่า ค่าธรรมเนียมการระบายอากาศเสีย ซึ่งเป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“คณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า คณะกรรมการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ประกอบด้วย คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย คณะกรรมการนโยบายและแผนการเกษตรและสหกรณ์ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางบก คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการการค้าต่างประเทศ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และคณะกรรมการตามกฎหมายที่คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดประกาศกำหนด

“องค์กรภาคประชาสังคม” หมายความว่า องค์กรที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ด้านการป้องกันหรือแก้ไขมลพิษทางอากาศ หรือองค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคลแต่มีผลงานด้านการป้องกันหรือแก้ไขมลพิษทางอากาศอย่างต่อเนื่องเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยมิได้มีการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน และได้มีการจัดแจ้งต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“เจ้าพนักงานอากาศสะอาด” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานอากาศสะอาด ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียม ออกประกาศ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐว่าด้วยการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

มาตรา ๖ รัฐต้องจัดให้มีระบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความสะดวกของอากาศอันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของประชาชน และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการเพื่อให้เกิดอากาศสะอาด รัฐจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีนโยบายในระดับชาติเกี่ยวกับการจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมเพื่อการบริหารจัดการอากาศสะอาดที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

(๒) สั่งการต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด โดยจะต้องให้ความสำคัญกับสาเหตุพื้นฐานอันเป็นที่มาของมลพิษทางอากาศแต่ละแหล่งกำเนิด

(๓) ให้การสนับสนุนการบูรณาการการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตามกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานของรัฐและภาคส่วนอื่น เช่น เอกชนหรือกลุ่มเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน และอากาศเสีย ด้วยการอำนวยความสะดวก การสนับสนุนเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ข้อมูลต่าง ๆ การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

(๔) จัดทำมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดตามหลักสากลและพัฒนาระบบการติดตามตรวจสอบสำหรับการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด เฝ้าระวังและเตือนภัยแก่ประชาชนเกี่ยวกับภาวะมลพิษทางอากาศ

(๕) ดำเนินการทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อสร้างความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษทางอากาศ รวมไปถึงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศและระดับนานาชาติ

(๖) ดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐเสนอหรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดก่อให้เกิดความไม่สะดวกหรือล่าช้า มีความซ้ำซ้อน หรือเป็นการเพิ่มภาระการดำเนินการโดยไม่จำเป็น หรือมีปัญหาหรืออุปสรรคอื่นใดที่ทำให้การจัดการเพื่อให้มีระบบ มาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

(๗) เพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน รัฐมีหน้าที่จะต้องแจ้งเตือนหรือให้ข้อมูลที่สำคัญ เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศที่อาจจะมีผลกระทบต่อประชาชน กำหนดสิทธิในการดูแลรักษาสุขภาพของประชาชนที่ได้รับอันตรายต่อสุขภาพอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษทางอากาศโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา ๗ บุคคลทุกคนมีสิทธิในการได้รับอากาศสะอาด สิทธิของบุคคลในการดำรงชีวิตด้วยอากาศสะอาดที่ไม่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพ และไม่เสียชีวิตก่อนวัยอันควรจากมลพิษทางอากาศ ย่อมได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย

มาตรา ๘ เพื่อเป็นการใช้สิทธิในการได้รับอากาศสะอาด ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศและคุณภาพอากาศที่จะส่งผลกระทบต่อตนเอง สิทธิในการเฝ้าระวัง สิทธิในการปกป้อง ป้องกันตนเองและบุคคลอื่นจากภัยอันตรายที่เกิดจากมลพิษทางอากาศ สิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการของรัฐ รวมถึง การกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการเพื่ออากาศสะอาด การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน การจัดทำแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การติดตามผลการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน รวมถึงติดตามและร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการร่วมแก้ไขสถานการณ์ปัญหามลพิษทางอากาศ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรายละเอียดการปฏิบัติเพื่อรองรับการใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดประกาศกำหนด

มาตรา ๙ บุคคลมีหน้าที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศที่สร้างผลกระทบเกินสมควรต่อบุคคลอื่น รวมถึงมีหน้าที่ในการสนับสนุนและส่งเสริมดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้มีอากาศสะอาด

ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน การพัฒนาอาชีพหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจทางสังคมหรือวัฒนธรรม ที่เป็นสาเหตุของภาวะมลพิษทางอากาศ

หมวด ๒

คณะกรรมการเพื่อการจัดการอากาศสะอาด

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานกรรมการหรือผู้แทนของคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะละ ๑ คน และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

กรณีประธานกรรมการในคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นบุคคลเดียวกัน ให้เป็นกรรมการได้ในฐานะเดียวกันนั้น สำหรับคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องคณะอื่นที่ผู้นั้นเป็นประธานกรรมการ ให้พิจารณาอบหมายบุคคลอื่นซึ่งมิได้เป็นกรรมการในคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดเป็นผู้แทนของคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสี่คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอากาศสะอาด

(๕) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมไม่เกินสี่คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์หรือผลงานเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการอากาศสะอาด

(๖) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนภาคเอกชนไม่เกินสองคน ได้แก่ สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ตาม (๔) และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของกรรมการตาม (๕)

ในการประชุมคราวใดที่มีความจำเป็นและสมควร นายกรัฐมนตรีจะสั่งให้เชิญรัฐมนตรีหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้มาร่วมประชุมด้วยหรือมาชี้แจงก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าผู้ซึ่งได้รับเชิญมาร่วมประชุมเป็นกรรมการในการประชุมคราวนั้นด้วย

ในกรณีไม่มีกรรมการตาม (๔) และ (๕) หรือมีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดประกอบด้วยกรรมการเพียงเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐศาสตร์ หรือ ด้านสุขภาพ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอากาศสะอาด

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและพ้นโทษมายังไม่ถึงหนึ่งปีในวันที่ได้รับการสรรหา เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรื้อรายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๕) เคยถูกไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้างจากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

มาตรา ๑๒ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับการแต่งตั้งได้อีก แต่จะให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ หรือมีส่วนได้เสียในกิจการหรือธุรกิจใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบโดยตรงหรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อคุณภาพอากาศ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและแผนแม่บทการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

(๒) พิจารณาผลการประเมินการปฏิบัติตามนโยบายและแผนแม่บทการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขตามที่คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดเสนอให้คณะรัฐมนตรีทราบทุกสิ้นปีงบประมาณ

(๓) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการอากาศสะอาด กฎหมายต่าง ๆ ที่มีผลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศต่อคณะรัฐมนตรี และเสนอแนะให้คณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานของรัฐ ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายลำดับรองในความรับผิดชอบเพื่อประโยชน์ในการบูรณาการปฏิบัติการให้เกิดประสิทธิภาพ

(๔) กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

(๕) เสนอแนะมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ ด้านการเงิน การคลัง ภาษีอากร ด้านการส่งเสริมการลงทุน รวมถึงมาตรการอื่นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนแม่บทการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

(๖) การพิจารณาประกาศกำหนดเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพิ่มเติมเพื่อการบริหารจัดการอากาศสะอาด ตามข้อเสนอของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

(๗) ประสานการทำงานกับคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการลดสาเหตุปัญหามลพิษที่แหล่งกำเนิด การจัดทำนโยบายและแผนแม่บทการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด กรอบแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด และแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพอากาศ

(๘) กำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ และการพัฒนาคุณภาพอากาศ

(๙) กำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนระบบการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดของประเทศ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษทางอากาศ เขตเฝ้าระวังมลพิษ เขตประสบมลพิษ เพื่ออากาศสะอาดที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของหน่วยงานของรัฐ

(๑๐) เสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐกำหนดกลไกและมาตรการสนับสนุนอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการจัดการมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์และแรงจูงใจที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบูรณาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและการพัฒนาคุณภาพอากาศ

(๑๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ วิธีการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศข้ามแดน

(๑๒) เสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพอากาศ และผลการปฏิบัติงานระบบจัดการมาตรฐาน คุณภาพอากาศสะอาดที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๓) เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดอันอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

(๑๔) กำหนดวิธีการและมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันเอกสารหรือข้อมูล ตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง

(๑๕) แต่งตั้งอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดมอบหมาย

(๑๕) กำหนดระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่ให้เป็นการอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด หรือตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๕ การประชุมคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๑๖ การประชุมคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ผลการประชุมของคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดถือเป็นข้อยุติ ยกเว้นผลการประชุมที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ว่าต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบ ทั้งนี้ ในการเวียนถามความเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประกอบการนำเสนอคณะรัฐมนตรี ให้ดำเนินการเฉพาะหน่วยงานที่ไม่ได้เป็นกรรมการนโยบายอากาศสะอาด

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดมอบหมาย

การประชุมคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดมีอำนาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดส่งเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ และเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องของโครงการและแผนงานของหน่วยงานของรัฐ หรือของบุคคลนั้นมาพิจารณา ในการนี้อาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วย หากเห็นว่าโครงการและแผนงานใดอาจจะทำให้เกิดผลเสียร้ายแรงต่อคุณภาพอากาศหรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม และให้เสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในกรณีที่เอกสารหรือข้อมูลที่คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดเรียกให้ส่งตามวรรคหนึ่งเป็นเอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับความลับอันมีลักษณะเป็นความลับทางการค้าซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรให้คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดกำหนดวิธีการและมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้เอกสารหรือข้อมูลเหล่านั้นถูกเผยแพร่สู่บุคคลอื่นใด นอกจากนี้จะต้องใช้เอกสารหรือข้อมูลนั้นเพียงเพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรานี้เท่านั้น

มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็นหรือคำแนะนำทางวิชาการได้ เมื่อเห็นสมควรและอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพอากาศหรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด อาจมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

มาตรา ๒๑ เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศและการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด เป็นระบบการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการระหว่างคณะกรรมการภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ กับคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่าคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่งซึ่งเป็นเลขานุการหรือผู้แทนของเลขานุการของคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และอธิบดีกรมการขนส่งทางบก อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมอนามัย ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๓) เลขานุการหรือผู้แทนของเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสี่คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอากาศสะอาด

(๕) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมไม่เกินสี่คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ หรือผลงานเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการอากาศสะอาด

(๖) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนภาคเอกชนที่มาจาก สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย แห่งละ ๑ คน

ให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมควบคุมมลพิษเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในด้านต่าง ๆ ตาม (๔) และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของกรรมการตาม (๕)

มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด และดัชนีคุณภาพอากาศ

(๒) กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำประกาศกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศประเภทสถานที่ถาวรและยานพาหนะในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกำหนดเขตเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศและเขตประสบมลพิษทางอากาศ

(๕) เสนอการประกาศเขตประสบมลพิษทางอากาศ สำหรับพื้นที่ที่ประสบปัญหาหมอกควัน ในอากาศ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข รายละเอียดการปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์แต่ละประเภท

(๗) เสนอแนะและให้ความเห็นแก่คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดเพื่อประกาศกำหนดเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพิ่มเติมเพื่อการบริหารจัดการอากาศสะอาด

(๘) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการประเมินต้นทุน ความเสียหาย ผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากมลพิษทางอากาศ

(๙) เสนอแนะต่อหน่วยงานให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ หรือคำสั่งใดๆ ที่เป็นอุปสรรค หรือก่อให้เกิดความไม่สะดวกหรือล่าช้า มีความซ้ำซ้อนหรือเป็นการเพิ่มภาระการดำเนินการโดยไม่จำเป็น หรือมีปัญหาหรืออุปสรรคอื่นใดต่อระบบการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

(๑๐) ประสานงานระหว่างคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เพื่อควบคุม ป้องกัน ลด หรือขจัดมลพิษทางอากาศ รวมทั้งการจัดทำและดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศ

(๑๑) จัดทำรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพอากาศของประเทศ ผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบจัดการมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขต่อคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๑๒) กำหนดรายการและวิธีการที่ประชาชนมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลอันเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศที่สำคัญ จำเป็น และเป็นปัจจุบันเพื่อประโยชน์ในการป้องกันตนเองและบุคคลอื่น

(๑๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๑๐ (๔)

(๑๔) แต่งตั้งอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการกิจตามที่คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดมอบหมาย โดยอย่างน้อยต้องมีคณะอนุกรรมการวิชาการด้านอากาศสะอาดและคณะอนุกรรมการด้านเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์

(๑๕) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศและแนวปฏิบัติเพื่อถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดมอบหมาย

การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิชาการด้านอากาศสะอาด และคณะอนุกรรมการด้านเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ ตาม (๑๔) อย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการจำนวนกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม หรือมาตรการที่ใช้อยู่ในแต่ละปีเพื่อการป้องกัน ลด หรือขจัดมลพิษทางอากาศในความรับผิดชอบ รวมทั้งขอเสนอแนะปรับปรุง และส่งข้อมูลมายังกรมควบคุมมลพิษตามรูปแบบที่กำหนดเพื่อประมวลวิเคราะห์ และใช้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

ส่วนที่ ๓

คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัด และพื้นที่เฉพาะ

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ นายอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการไฟฟ้าจังหวัด หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือหัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการควบคุมไฟฟ้า ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ เกษตรจังหวัด เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ ขนส่งจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และหน่วยงานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร และผู้ทรงคุณวุฒิ

กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของภาคเอกชน ได้แก่ ประธานหอการค้าจังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสี่คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านสุขภาพ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอากาศสะอาด

กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนขององค์กรภาคประชาสังคม ได้แก่ ประธานกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ประธานสภาองค์กรชุมชนระดับจังหวัด และผู้ที่คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดให้ความเห็นชอบ

ให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดและหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

มาตรา ๒๕ ให้คณะอนุกรรมการวิชาการด้านอากาศสะอาดเสนอหลักเกณฑ์ เงื่อนไขสำหรับการจัดตั้งคณะกรรมการอากาศสะอาดพื้นที่เฉพาะ เพื่อให้คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดพิจารณาให้ความเห็นชอบ

พื้นที่เฉพาะหมายความรวมถึง ขอบเขตพื้นที่ระบบนิเวศ ขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่จะได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ หรือพื้นที่อื่นใดตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดให้ความเห็นชอบ

ให้กรมควบคุมมลพิษเสนอให้คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการอากาศสะอาดพื้นที่เฉพาะ เมื่อพบว่ามีสถานการณ์และระดับมลพิษทางอากาศ รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้

ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการอากาศสะอาดพื้นที่เฉพาะ ให้กำหนดตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่และสถานการณ์ปัญหา

มาตรา ๒๖ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจแต่งตั้งคณะกรรมการอากาศสะอาดอำเภอ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นหน้าที่และอำนาจของจังหวัด โดยให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการอากาศสะอาดอำเภอ

ให้นำความในมาตรา ๑๕ และ ๑๖ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัด และคณะกรรมการอากาศสะอาดอำเภอ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัด หรือคณะกรรมการอากาศสะอาดพื้นที่เฉพาะ มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(๒) ออกประกาศกำหนดเขตเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดกำหนด

(๓) จัดทำแผนปฏิบัติการในการบริหารจัดการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตประสบมลพิษทางอากาศ

(๔) กำหนดแนวทางในการตรวจสอบ กำกับ และควบคุมการประกอบกิจการ กิจกรรมที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

(๕) ออกประกาศกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

(๖) กำหนดแนวทางในการตรวจสอบ กำกับดูแล การอนุญาต และควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร การเผาในที่โล่งในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(๗) รวบรวมข้อเสนอแนะ และแนวทางในการจัดการคุณภาพอากาศในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด เพื่อประกอบการจัดทำนโยบายและแผนแม่บทการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

(๘) รวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการปรับปรุงระบบจัดการมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด เสนอต่อคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด เพื่อประกอบการพัฒนาระบบจัดการมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด หรือคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดมอบหมาย

มาตรา ๒๘ การจัดทำและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศตามมาตรา ๒๗ (๑) ให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการส่งเสริม สนับสนุน และการบูรณาการทั้งในด้านแผน ด้านงบประมาณ และการทำงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

มาตรา ๒๙ ให้มีคณะกรรมการอากาศสะอาดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้แทนกรมควบคุมโรค ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมการขนส่งทางบก ผู้บังคับการตำรวจจราจร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสังกัดสภากาชาดไทยในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ

(๓) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนหนึ่งคน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลในสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จำนวนหนึ่งคน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวนหนึ่งคน ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

(๔) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลในสังกัดหน่วยงานของรัฐนอกจาก (๓) ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้ดำเนินการสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง จำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครที่ดำรงตำแหน่งในระดับไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกอง จำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๗) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสี่คน ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และประสบการณ์ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านสุขภาพ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอากาศสะอาด

(๘) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนภาคประชาสังคมไม่เกินสี่คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์หรือผลงานเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการอากาศสะอาด

มาตรา ๓๐ การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ตามมาตรา ๒๙ (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการอากาศสะอาดกรุงเทพมหานคร ประกาศกำหนด

มาตรา ๓๑ ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดกรุงเทพมหานครมีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๒๗ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ให้นำความในมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับแก่การประชุมของ คณะกรรมการอากาศสะอาดกรุงเทพมหานคร โดยอนุโลม

หมวด ๓

ระบบการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดของประเทศ

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดของประเทศให้คณะกรรมการ บริหารจัดการอากาศสะอาด ดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารจัดการอากาศสะอาดของประเทศ อย่างน้อย ต้องประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด ระบบเฝ้าระวังเพื่อคุณภาพอากาศสะอาด ระบบฐานข้อมูล คุณภาพอากาศแห่งชาติ กรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดและแผนปฏิบัติการ การพัฒนาคุณภาพอากาศ

ให้คณะกรรมการบริหารจัดการอากาศสะอาดมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนด มาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด และดัชนีคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด ตามวรรคหนึ่งจะต้องอาศัยหลักวิชาการ กฎเกณฑ์ หลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัยและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย

ให้คณะกรรมการบริหารจัดการอากาศสะอาดมีอำนาจปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานคุณภาพ อากาศสะอาดในบรรยากาศโดยทั่วไปที่ได้กำหนดไว้แล้วให้เหมาะสมตามความก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

มาตรา ๓๔ ให้กรมควบคุมมลพิษพัฒนาระบบเฝ้าระวังคุณภาพอากาศและจัดทำระบบ ฐานข้อมูลคุณภาพอากาศแห่งชาติ เพื่อเป็นโครงข่ายศูนย์กลางในการเชื่อมโยงและรวบรวมข้อมูลคุณภาพ อากาศของประเทศ ทั้งข้อมูลพื้นที่ ข้อมูลสถิติ ข้อมูลสถานการณ์คุณภาพอากาศปัจจุบัน ข้อมูลอากาศเสีย

ข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษ ข้อมูลคาดการณ์ ขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่จะได้รับผลกระทบจากมลพิษในอากาศ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการเฝ้าระวัง การแจ้งเตือนภัย และการบริหารจัดการคุณภาพอากาศของประเทศ

มาตรา ๓๕ ในการจัดทำระบบฐานข้อมูลคุณภาพอากาศแห่งชาติ ให้คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดจัดทำข้อมูลที่ระบุแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่ตั้งอยู่ในระดับจังหวัด หรือระดับอำเภอไว้ในแผนที่ข้อมูลสารสนเทศของแต่ละจังหวัด รวมทั้งแหล่งกำเนิดมลพิษที่ยูนอกราชอาณาจักร

การดำเนินงานตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดร่วมกับกรมควบคุมมลพิษสนับสนุนข้อมูลการจัดทำ โดยอย่างน้อยต้องมีแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศในแต่ละจังหวัด ดังนี้

- (๑) แหล่งกำเนิดมลพิษจากการเผาป่า
- (๒) แหล่งกำเนิดมลพิษจากพื้นที่เกษตร
- (๓) แหล่งกำเนิดมลพิษจากการเผาในที่โล่ง ซึ่งไม่รวมถึง (๑) และ (๒)
- (๔) แหล่งกำเนิดมลพิษจากยานพาหนะ
- (๕) แหล่งกำเนิดมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม
- (๖) แหล่งกำเนิดมลพิษจากการก่อสร้าง
- (๗) แหล่งกำเนิดมลพิษจากสถานที่ประกอบกิจการ
- (๘) แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่ยูนอกราชอาณาจักรไทย
- (๙) แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศอื่น ๆ

มาตรา ๓๖ กรมควบคุมมลพิษมีหน้าที่จัดทำรายงานสถานการณ์ประจำปีของสถานะคุณภาพอากาศ ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ข้อมูลจากสถานีวัดคุณภาพอากาศ ณ จุดต่าง ๆ ที่มีการประมวลผลและแสดงให้เห็นถึงขอบเขตการขยายตัวมลพิษทางอากาศแต่ละประเภท และ จากแต่ละแหล่งที่มีการปล่อยมลพิษ โดยเป็นข้อมูลทั้งใน ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด และในระดับท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งนี้ ข้อมูลในระดับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นต่าง ๆ ให้เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการให้การสนับสนุนการจัดทำระบบ ฐานข้อมูลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในแต่ละจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร

(๒) ผลการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์มลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาต่าง ๆ ที่มีการเฝ้าระวัง ติดตาม แนวน้อมและการพยากรณ์ภาวะมลพิษทางอากาศในระดับต่าง ๆ จากระบบฐานข้อมูลที่ได้รับมาจากสถานีวัดคุณภาพอากาศ

(๓) ระบุพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศที่อยู่ในระดับอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน พร้อมทั้งระบุกิจกรรม หรือโครงการที่จะเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อการเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด หรือมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับเป็นการเฉพาะพื้นที่

(๔) จัดทำข้อเสนอแนะที่สำคัญและจำเป็นต่อฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อดำเนินการภายใต้หน้าที่และอำนาจของกรมควบคุมมลพิษ

(๕) ฐานข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศจากแหล่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับคุณภาพของอากาศของประเทศ

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด

ให้กรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด และแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพอากาศ เป็นแนวทางปฏิบัติการกำกับทิศทางและการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาระบบการจัดการมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

การจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ต้องมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองท้องถิ่นจากพื้นที่ที่ประสบปัญหาจากมลพิษทางอากาศ นักพัฒนาเอกชนที่ดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อมหรือทางด้านผู้คนวัน ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม และผู้แทนจากภาควิชาการในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวทางหลัก

(๒) ระบบ กลไก และแนวทางการขับเคลื่อนระบบการจัดการมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณการจัดระบบ แรงจูงใจ และการอำนวยความสะดวก

(๓) แนวทางและมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการเพื่อจัดการอากาศสะอาดที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

(๔) กลไกการนำกรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดไปสู่การปฏิบัติ

(๕) แนวทางและมาตรการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการและการควบคุมมลพิษทางอากาศ

(๖) การกำหนดภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแผน

มาตรา ๓๘ ให้กรมควบคุมมลพิษจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศภายใต้กรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดตามมาตรา ๓๗ รวมถึงกรอบวงเงินงบประมาณที่จะต้องใช้จ่ายตามแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศ รวมถึงผลลัพธ์สำคัญที่คาดว่าจะได้รับ

มาตรา ๓๙ แผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศ จะต้องประกอบด้วย

(๑) การจัดทำระบบฐานข้อมูลแบบดิจิทัลของแหล่งกำเนิดมลพิษต่าง ๆ ระดับจังหวัด และให้ขยายไประดับอำเภอตามระยะเวลาที่คณะกรรมการอากาศสะอาดกำหนด

(๒) แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศในรูปแบบดิจิทัลรองรับเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศโดยสามารถเชื่อมต่อบริษัทฐานข้อมูลในแต่ละพื้นที่เข้าด้วยกัน พร้อมทั้งให้มีผลการรายงานคุณภาพอากาศได้ทันทีและแม่นยำ

(๓) การกำหนดแผนการลดและจำกัดการปลดปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ โดยมีการระบุเป้าหมาย จำนวนพื้นที่เป้าหมายของแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่ต้องการจะลดการปลดปล่อย ตารางกำหนดแผน กิจกรรมต่าง ๆ และระยะเวลาที่กำหนด

(๔) การกำหนดขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่อาจได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในระดับที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนจากแหล่งกำเนิดมลพิษในท้องที่ต่าง ๆ โดยให้มีการติดตั้งเครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อตรวจวัดและติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศในเขตพื้นที่นั้นด้วย

(๕) การพัฒนาและติดตั้งอุปกรณ์และระบบปฏิบัติการเพื่อติดตามประมวลผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพอากาศตามมาตรฐาน จากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศชนิดต่าง ๆ ตาม (๔)

(๖) มาตรการการบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนการลดและจำกัดการปลดปล่อยมลพิษทางอากาศของแต่ละแหล่งกำเนิดมลพิษบรรลุผลตามแผน และกำหนดมาตรการในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายที่เข้มงวดขึ้นสำหรับพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศที่ไม่สามารถดำเนินการลดและจำกัดการปลดปล่อยมลพิษลงได้ตามเป้าหมาย

ในกระบวนการจัดทำแผนการลดและจำกัดการปลดปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษตาม (๓) และดำเนินการตาม (๖) ให้กรมควบคุมมลพิษประสานงานกับคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้จัดส่งโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินงานเพื่อการลดสาเหตุปัญหามลพิษทางอากาศของแต่ละแหล่งกำเนิดตามความรับผิดชอบของแต่ละคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประมวลจัดทำเป็นแผนบูรณาการทั้งในเชิงเนื้อหาและการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ให้แผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศได้รับการสนับสนุนงบประมาณแบบบูรณาการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๔๐ เมื่อมีการจัดทำรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดตามมาตรา ๓๗ และแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศ ตามมาตรา ๓๙ แล้ว ให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนต่อจังหวัด

และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ภายใต้กรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดและแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะมลพิษทางอากาศในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และให้เป็นหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น

มาตรา ๔๑ ให้มีการปรับปรุงกรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดตามมาตรา ๓๗ ทุกสามปี และมีการปรับปรุงแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศตามมาตรา ๓๘ ทุกสองปีเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์คุณภาพอากาศและสภาพแวดล้อม

หมวด ๔

การลดและควบคุมมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิด

ส่วนที่ ๑

มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทสถานที่ถาวร

มาตรา ๔๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดดังต่อไปนี้

(๑) มาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ

(๒) ประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียออกสู่บรรยากาศไม่เกินมาตรฐานตาม (๑)

(๓) ประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องจัดทำรายงานการปล่อยอากาศ

การกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศตาม (๑) จะต้องเป็นไปตามหลักวิชาการ หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ และคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ที่อาจพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจจะกำหนดให้แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมหรือการใช้ประโยชน์ในแต่ละพื้นที่ก็ได้

มาตรา ๔๓ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศตามมาตรา ๔๒ (๒) ต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือการจัดการมลพิษด้วยวิธีการอื่นใด เพื่อควบคุม กำจัด ลด หรือขจัดมลพิษ หรือการปล่อยอากาศเสีย ให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศตามมาตรา ๔๒ (๑)

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๔๒ (๒) ปล่อยทิ้งอากาศเสียออกสู่บรรยากาศ เว้นแต่อากาศเสียที่ปล่อยสู่บรรยากาศจะเป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศตามมาตรา ๔๒ (๑)

มาตรา ๔๕ ให้กรมควบคุมมลพิษมีอำนาจเรียกข้อมูลเกี่ยวกับการปล่อยมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศประเภทต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดเก็บ หรือข้อมูลที่กฎหมายกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ จะต้องทำเป็นบันทึกหรือต้องจัดเก็บ โดยให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งข้อมูลดังกล่าวให้กรมควบคุมมลพิษจัดเก็บไว้เป็นระบบฐานข้อมูลพื้นฐานของคุณภาพอากาศในบรรยากาศของประเทศ

ให้กรมควบคุมมลพิษ จัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบการจัดเก็บข้อมูล ที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ส่วนที่ ๒

มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทเผาในที่โล่ง

มาตรา ๔๖ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ประกาศกำหนดรายการการเผาในที่โล่งที่ห้ามดำเนินการหากไม่ได้รับอนุญาต

รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการ ประสานงาน หรือบูรณาการให้หน่วยของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางการแก้ไขปัญหา ก่อนเกิดเหตุการณ์เผาในที่โล่ง และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบถึงมาตรการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางการแก้ไขปัญหา และผลร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้นจากการเผาในที่โล่ง

ให้นำระบบการตรวจสอบย้อนกลับสินค้ามาใช้ในการผลิตทางการเกษตร โดยมีมาตรการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการ โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย

มาตรา ๔๗ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทเผาในที่โล่งรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการวิชาการด้านอากาศสะอาดมีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางในการบริหารการเผาในที่โล่ง

มาตรา ๔๘ ห้ามเผาในที่โล่งในช่วงเวลาที่มีการประกาศกำหนด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทเผาในที่โล่งในเขตจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางในการบริหารการเผาในที่โล่ง

พื้นที่เกษตรกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ โดยกำหนดช่วงระยะเวลาที่จะให้ดำเนินการประเภทกิจกรรม พื้นที่ และเงื่อนไขการเผาในที่โล่ง ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และมีการรายงานผลการปฏิบัติ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามมาตรการ หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางในการบริหารการเผาในที่โล่งตามมาตรา ๔๗

และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่เกษตรกรรมตามวรรคสอง ให้นำความเกี่ยวกับสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญากำหนด สำหรับการทำเกษตรพันธสัญญาใดที่อาจมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อม ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญามาใช้บังคับโดยอนุโลม เพื่อช่วยป้องกันและเยียวยาผลกระทบจากการเผาในที่โล่งกรณีพื้นที่เกษตร

มาตรา ๔๙ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการเผาในที่โล่งโดยมิได้รับอนุญาต คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดอาจกำหนดมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจูงใจหรือส่งเสริมการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

เพื่อลดปริมาณมลพิษจากการเผาในที่โล่งสำหรับกรณีพื้นที่เกษตร ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดรวบรวมข้อมูลพื้นที่เกษตรที่ขอดำเนินการเผาในที่โล่งในแต่ละปี เพื่อกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายบรรจุในแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ เพื่อดำเนินการปรับเปลี่ยนชนิดพืชหรือปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการซากเศษวัสดุการเกษตรเป็นแบบไม่เผาต่อไป และให้นำระบบการตรวจสอบย้อนกลับสินค้าสำหรับการผลิตทางการเกษตรมาดำเนินการ

ส่วนที่ ๓

มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทยานพาหนะ

มาตรา ๕๐ ยานพาหนะที่จะนำมาใช้จะต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศเกินกว่ามาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่กำหนดตามมาตรา ๔๒ (๑)

มาตรา ๕๑ ให้เจ้าพนักงานอากาศสะอาดมีอำนาจสั่งให้หยุดยานพาหนะเพื่อตรวจสอบมลพิษทางอากาศตามมาตรา ๔๒ (๒)

ในกรณีพบว่ามีการใช้ยานพาหนะโดยฝ่าฝืนมาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศตามมาตรา ๕๐ ให้เจ้าพนักงานอากาศสะอาดออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะนั้นโดยเด็ดขาด หรือจนกว่าจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศตามมาตรา ๔๒ (๑)

มาตรา ๕๒ ในการออกคำสั่งห้ามใช้ ตามมาตรา ๕๑ ให้เจ้าพนักงานอากาศสะอาดผู้ออกคำสั่งทำเครื่องหมายให้เห็นปรากฏเด่นชัดเป็นตัวอักษรที่มีข้อความว่า “ห้ามใช้เด็ดขาด” หรือ “ห้ามใช้ชั่วคราว” หรือเครื่องหมายอื่นใดซึ่งเป็นที่ยอมรับและเข้าใจของประชาชนโดยทั่วไปว่ามีความหมายอย่างเดียวกันไว้ ณ ส่วนใดส่วนหนึ่งของยานพาหนะนั้นด้วย หรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดที่สามารถตรวจสอบติดตามได้

การทำและการยกเลิกเครื่องหมายห้ามใช้ตามวรรคหนึ่ง การใช้ยานพาหนะในขณะที่มีเครื่องหมาย ดังกล่าว หรือวิธีการตรวจสอบติดตามอื่นใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๕๓ เมื่อเจ้าพนักงานอากาศสะอาดได้ออกคำสั่งห้ามการใช้ยานพาหนะตามมาตรา ๕๒ แล้ว แต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองยานพาหนะเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานอากาศสะอาดแจ้งไปยังนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่ใช้ในการควบคุม กำกับ ดูแลยานพาหนะนั้น แล้วแต่กรณี โดยเร็ว พร้อมด้วยเหตุผล ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบต่อไป

มาตรา ๕๔ เขตท้องที่จังหวัดใดเกิดแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศเกินมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดจากแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทยานพาหนะ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นประสานงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อกำหนดมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบกำหนด เพื่อลดมลพิษทางอากาศที่เกินมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด

ในเขตท้องที่จังหวัดใดถ้าพื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของจังหวัดนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่ามลพิษทางอากาศที่มาจากแหล่งกำเนิดประเภทยานพาหนะในพื้นที่นั้น เกินมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาดอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น มีอำนาจสั่งห้ามการใช้ยานพาหนะ ประเภท ชนิด ช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ตามความเหมาะสมในพื้นที่นั้น เพื่อลดมลพิษทางอากาศที่เกินมาตรฐานคุณภาพอากาศสะอาด

ส่วนที่ ๔

มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทมลพิษข้ามแดน

มาตรา ๕๕ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันภาวะมลพิษทางอากาศข้ามแดนให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงการต่างประเทศ มีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ องค์การเอกชน หรือรัฐต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ในทางวิชาการหรือ

ทางเทคโนโลยีหรือการดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับการป้องกันภาวะมลพิษทางอากาศข้ามแดน รวมทั้งจัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดเพื่อทราบด้วย

มาตรา ๕๖ ให้กระทรวงพาณิชย์กำหนดให้สินค้า ผลผลิตทางการเกษตร สินค้าแปรรูป หรือสินค้าอื่นใดที่ผลิตจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศภายนอกประเทศ ที่มีการผลิต การเก็บเกี่ยว หรือการจัดการวัสดุของเสียทางการเกษตร ที่มีการเผาไหม้ อันก่อให้เกิดมลพิษข้ามแดน ให้เป็นสินค้าห้ามนำเข้าส่งออก ตามกฎหมายว่าด้วยการนำเข้า ส่งออกไปและการนำเข้ามาซึ่งสินค้าในราชอาณาจักร

มาตรา ๕๗ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศนอกราชอาณาจักรไทย ที่ก่อให้เกิดหรือมีส่วนก่อให้เกิดภาวะมลพิษทางอากาศแพร่กระจายเข้ามาในราชอาณาจักรไทยจนก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในราชอาณาจักรไทย ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นเป็นผู้กระทำความผิดและต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ในราชอาณาจักร และต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายรายบุคคลแล้ว ให้หมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกี่ยวข้องซึ่งรัฐต้องจ่ายไปกับการบำบัด ขจัด เยียวยา และความสูญเสียหรือเสียหายทางเศรษฐกิจ ทางสิ่งแวดล้อม ทางสุขภาพอนามัยต่อประชาชนและราชอาณาจักรไทย ไม่ว่าการแพร่กระจายของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าเกิดจากเหตุสุดวิสัยปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือภัยสงครามที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงหรือป้องกันได้

มาตรา ๕๘ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน การค้นหาพยานหลักฐาน นอกราชอาณาจักรไทย เพื่อดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕๗ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า

(๑) เจ้าของหรือผู้ครอบครองพื้นที่ที่มีไฟไหม้บนพื้นดินหรือไฟฟ้า โรงเรือน โรงงาน อุตสาหกรรม หรือพื้นที่เกษตร นอกราชอาณาจักรไทย ในช่วงเวลาที่เกิดภาวะมลพิษทางอากาศในราชอาณาจักรไทยตามที่ปรากฏในข้อมูลดาวเทียม ข้อมูลความเร็วลมและทิศทางลม และข้อมูลสภาพอากาศทางอุตุนิยมวิทยาอื่น ๆ ให้ถือว่าเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่ก่อให้เกิดการแพร่กระจายเข้ามาในราชอาณาจักรไทย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้เป็นอย่างอื่น

(๒) การเพิ่มขึ้นของค่ามลพิษทางอากาศที่เกินเกณฑ์ของค่าดัชนีคุณภาพอากาศในราชอาณาจักรไทย ในช่วงเวลาที่มีการกระทำผิด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับมลพิษทางอากาศที่แพร่กระจายเข้ามาในราชอาณาจักรไทยตาม (๑) เป็นการเพียงพอซึ่งถือได้ว่าเป็นความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในราชอาณาจักรไทย โดยมิต้องนำสืบถึงความเสียหายอื่นใด เว้นแต่จะเป็นการพิสูจน์เพื่อกำหนดมูลค่าความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบชดเชยเยียวยา

(๓) เอกสารหรือสำเนาอันรับรองถูกต้องแห่งเอกสารหลักฐานที่ออกโดยส่วนราชการที่มีอำนาจของรัฐบาลต่างประเทศ ซึ่งแสดงข้อมูลส่วนบุคคล นิติบุคคล หรือทรัพย์สินของบุคคลหรือนิติบุคคล รวมถึงข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หรือหนังสือรับรองการเป็นนิติบุคคล หลักฐานการเป็นเจ้าของหรือครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ แผนที่ภาพถ่าย หรือเอกสารอื่นใด ให้ถือว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้องเชื่อถือได้ เว้นแต่จะพิสูจน์เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๙ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด นายจ้าง ผู้ว่าจ้าง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมกับผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักรไทย จะต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕๗ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ตนได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อป้องกัน เข้าห้ามปราม หรือขัดขวางมิให้เกิดการกระทำความผิดแล้ว แต่ผู้กระทำความผิดยังคงฝ่าฝืนหรือขัดขืน

ข้อยกเว้นความรับผิดตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้พิสูจน์เป็นอย่างอื่น หากผู้กระทำความผิดเป็นลูกจ้าง ผู้รับจ้าง ตัวแทน ผู้กระทำการแทน บุคคลผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งดำเนินกิจกรรมใด ๆ ในแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศนั้น

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามที่บัญญัติในหมวดนี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือกระทำการของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษ หรือรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายตามที่บัญญัติไว้ในความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๖๑ การกระทำความผิดตามมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๙ ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรไทย และให้ศาลแพ่ง ศาลอาญา หรือศาลปกครอง ที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีตามแต่กรณี

มาตรา ๖๒ ผู้เสียหายหรือผู้อาจจะเสียหายที่มีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๗ และ มาตรา ๕๙ ให้หมายความรวมถึง

(๑) บุคคล นิติบุคคล ชุมชน กลุ่มบุคคล ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในช่วงเวลาที่มีการกระทำความผิด ไม่ว่าผู้หนึ่งผู้ใด

(๒) หน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๖๓ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีสำหรับความผิดในหมวดนี้ ให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ หรือจะมอบหมายให้พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนคนใดทำการสอบสวนแทนหรือให้ร่วมกันสอบสวนก็ได้ โดยให้มีอำนาจออกหมายเรียกบุคคล พยาน เอกสาร พยานวัตถุที่เกี่ยวข้องมาสืบสวนหรือสอบสวนได้ตามความจำเป็น และมีหน้าที่ประสานงานขอความ

ร่วมมือกับหน่วยงาน บุคคล นิติบุคคลในต่างประเทศ รวมถึงหน่วยงานของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อขออนุญาต พยานเอกสาร หลักฐาน พยานบุคคล เข้าสู่กระบวนการสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดีได้

มาตรา ๖๔ การฟ้องร้องดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๙ ให้มีอายุความ ๑๐ ปีนับแต่วันที่มลพิษทางอากาศเข้ามาในราชอาณาจักรไทย เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้กระทำความผิดให้เรียกค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ที่รัฐต้องจ่ายไปทั้งหมดไปในคราวเดียวกัน

บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากผู้กระทำความผิดในความในหมวดนี้ สามารถยื่นคำร้องให้พนักงานอัยการดำเนินการเรียกค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่ตนเองต้องประสบมาในคราวเดียวกันกับฟ้องของพนักงานอัยการก็ได้ และให้พนักงานอัยการได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลและค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี โดยจะต้องยื่นคำร้องก่อนศาลชั้นต้นพิพากษาคดี

หมวด ๕

เขตเฝ้าระวังและเขตประสบมลพิษทางอากาศ

มาตรา ๖๕ ให้คณะกรรมการวิชาการด้านอากาศสะอาดเสนอหลักเกณฑ์ เงื่อนไขสำหรับการประกาศเขตเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศ เพื่อให้คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ในกรณีที่มีปรากฏว่าท้องที่ใดมีข้อมูลแสดงถึงแนวโน้มจะเกิดภาวะมลพิษทางอากาศซึ่งอาจเกิดผลกระทบเสียหายต่อสุขภาพหรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดมีอำนาจพิจารณาประกาศให้ท้องที่นั้นเป็นเขตเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดกำหนด

ให้กรมควบคุมมลพิษประมวลส่งข้อมูลผลการเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์มลพิษทางอากาศ และผลการคาดการณ์สถานการณ์มลพิษทางอากาศให้แก่คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาประกาศให้ท้องที่ใดเป็นเขตเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศ

เมื่อมีการประกาศให้ท้องที่ใดเป็นเขตเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ดูแลรับผิดชอบท้องที่นั้น มีอำนาจออกคำสั่งให้บุคคลใดที่เป็นเจ้าของ ผู้ครอบครองหรือผู้มีหน้าที่ดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศแห่งหนึ่งแห่งใด ให้ท้องที่จังหวัดควบคุม หรือลดหรือหยุดหรือระงับการกระทำที่อาจก่อให้เกิดภาวะมลพิษทางอากาศ และมีอำนาจสั่งการให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดกระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันมีผลเป็นการควบคุม ระวังหรือขจัด ภาวะมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้น

ความในวรรคสี่ไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๓๐ ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ให้คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด กำหนดแนวทาง วิธีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัด เพื่อให้มีงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติม ที่เพียงพอต่อการดำเนินงานในเขตเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศ

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดสามารถเสนอแผนเร่งด่วนเพื่อขอใช้งบอุดหนุน จากกองทุนสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมกำหนด

มาตรา ๖๖ ให้คณะกรรมการวิชาการด้านอากาศสะอาดเสนอหลักเกณฑ์ เงื่อนไขสำหรับการประกาศเขตประสบมลพิษทางอากาศ เพื่อให้คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ในกรณีที่ปรากฏว่าท้องที่ใดมีภาวะมลพิษทางอากาศที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง และไม่มีแนวโน้มที่มลพิษทางอากาศลดลง หรือเกิดปัญหาซ้ำซากต่อเนื่อง หลายฤดูกาล ให้กรมควบคุมมลพิษเสนอต่อคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดเพื่อพิจารณา ประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตประสบมลพิษทางอากาศ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารจัดการอากาศสะอาดกำหนด

เมื่อมีการประกาศให้ท้องที่ใดเป็นเขตประสบมลพิษทางอากาศ ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษทางอากาศภายในหกสิบวันเพื่อประโยชน์ต่อการเร่งรัด จัดการแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสำเร็จโดยเร็ว และมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศชนิดต่าง ๆ แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่มีอยู่ในเขตประสบมลพิษทางอากาศ พฤติการณ์ของการเกิดภาวะมลพิษทางอากาศที่ร้ายแรง รวมถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทางสังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน

(๒) จัดทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวน ประเภท และขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่ได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลตาม (๑) เพื่อเปรียบเทียบกับระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ย้อนหลัง

(๓) ทำการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์และกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็น สำหรับการลดและขจัดมลพิษ และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในเขตประสบมลพิษทางอากาศ รวมตลอดถึง งบประมาณการงบประมาณที่จำเป็นสำหรับการลด ขจัดมลพิษ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ

(๔) จัดระบบบริการสุขภาพรองรับผู้ที่เจ็บป่วยโรคทางเดินหายใจจากมลพิษทางอากาศ

(๕) จัดให้มีห้องปลอดฝุ่นเพิ่มเติมที่เพียงพอรองรับกลุ่มผู้เปราะบาง และในพื้นที่เสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบสูงจากมลพิษทางอากาศ

(๖) เพิ่มช่องทางและรูปแบบการสื่อสารข้อมูลแก่ประชาชนในพื้นที่ เกี่ยวกับสถานการณ์มลพิษทางอากาศ การดูแลและวังผลกระทบต่อสุขภาพ และข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

ทั้งนี้ ให้แผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษทางอากาศได้รับงบอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม และให้สำนักงานงบประมาณจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรืองบประมาณในรูปแบบอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานแบบบูรณาการ

มาตรา ๖๗ การปฏิบัติหน้าที่ตามความในส่วนนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร และเจ้าพนักงานอากาศสะอาดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและให้เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อจับกุม ปรามปราม เกี่ยวกับความผิดที่มีโทษทางอาญา

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ดูแลท้องที่ที่ได้ประกาศเป็นเขตประสบมลพิษทางอากาศมีอำนาจออกคำสั่งให้บุคคลใดที่เป็นเจ้าของผู้ครอบครองหรือผู้มีหน้าที่ดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศแห่งหนึ่งแห่งใด ให้ท้องที่จังหวัดหยุดหรือระงับการกระทำที่ก่อให้เกิดภาวะมลพิษทางอากาศ และมีอำนาจสั่งการให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดกระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันมีผลเป็นการควบคุม ระงับหรือขจัดภาวะมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้น หรือสั่งปิดกิจการที่เป็นต้นเหตุ

ความในวรรคสองไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๓๐ ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖๘ ให้คณะกรรมการวิชาการด้านอากาศสะอาดกับกรมควบคุมมลพิษร่วมกันตรวจสอบสาเหตุที่เกิดมลพิษทางอากาศในเขตประสบมลพิษทางอากาศ พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัด และคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ในการกำหนดมาตรการที่เป็นการทั่วไปและมาตรการเฉพาะในเขตประสบมลพิษทางอากาศเพื่อป้องกันมิให้เกิดภาวะมลพิษทางอากาศต่อไป

ให้คณะกรรมการด้านเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์สาเหตุที่เกิดมลพิษทางอากาศในเขตประสบมลพิษทางอากาศและจัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด เพื่อพิจารณากำหนดรายละเอียดวิธีการนำเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์มาสนับสนุนการจัดการแก้ไขปัญหาในเขตประสบมลพิษทางอากาศ

มาตรา ๖๙ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับติดตามการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตประสบมลพิษทางอากาศในราชการส่วนภูมิภาค และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำกับดูแลในราชการส่วนกลาง รวมทั้งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำกับติดตามในกรุงเทพมหานคร

ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในเขตประสมมลพิษทางอากาศ เสนอต่คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดและคณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดทุกหกเดือนจนกว่าจะมีการประกาศยกเลิกเขตประสมมลพิษทางอากาศ

เมื่อมีการเร่งรัดแก้ไขจัดการปัญหาภาวะมลพิษทางอากาศจนสถานการณ์มลพิษทางอากาศกลับสู่ภาวะปกติแล้ว ให้คณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดและกรมควบคุมมลพิษเสนอผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดเพื่อพิจารณาออกประกาศยกเลิกเขตประสมมลพิษทางอากาศ

หมวด ๖

เครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด

มาตรา ๗๐ เครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออากาศสะอาด เป็นเครื่องมือหรือมาตรการเพื่อสร้างและเพิ่มหรือลดแรงจูงใจ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือชุมชน เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกัน บำบัด ขจัด หรือลดมลพิษทางอากาศ หรือส่งเสริมให้มีอากาศสะอาด หมายความว่ารวมถึง เครื่องมือหรือมาตรการดังต่อไปนี้

- (๑) ภาษีอากรสำหรับอากาศสะอาด
- (๒) ค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษทางอากาศ
- (๓) การกำหนดและโอนสิทธิในการระบายมลพิษทางอากาศ
- (๔) การประกันความเสี่ยง
- (๕) มาตรการอุดหนุน สนับสนุน หรือส่งเสริมบุคคลหรือกิจกรรมสำหรับอากาศสะอาด
- (๖) เครื่องมือหรือมาตรการอื่นที่คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาดประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

มาตรา ๗๑ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๗๐ ให้คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด โดยคำแนะนำของคณะอนุกรรมการเครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ มีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงาน ปรึกษาหารือ ขอความร่วมมือ หรือเสนอแนะกระทรวง กรม ส่วนราชการ หรือหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากรที่มีผลต่อการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ทุกประเภท ร่วมกันกำหนดแนวทางในการใช้มาตรการทางภาษีอากรในการเพิ่ม หรือลด หรือยกเว้นภาษีอากร เพื่อส่งเสริมอากาศสะอาด ทั้งนี้ ภาษีอากรเพื่ออากาศสะอาดตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ ภาษีอากรทุกประเภทที่เรียกเก็บเพิ่มขึ้น ลดลง หรือยกเว้นให้แก่บุคคล นิติบุคคล กลุ่มบุคคลใด ๆ ตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

(๒) ประกาศกำหนดแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่จะต้องเสียค่าธรรมเนียม และกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการและอัตราค่าธรรมเนียมเพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศตามที่ประกาศ เสียค่าธรรมเนียมเพื่อเป็นเงินที่ใช้ดำเนินการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ เพื่ออากาศสะอาด

(๓) พิจารณานำระบบการกำหนดสิทธิและการโอนสิทธิในการระบายมลพิษทางอากาศมาใช้ทั่วราชอาณาจักร หรือท้องที่ที่กำหนด และกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดวิธีการเกี่ยวกับระบบการกำหนดสิทธิและการโอนสิทธิในการระบายมลพิษทางอากาศ เพื่อการจำกัดปริมาณมลพิษทางอากาศในราชอาณาจักร

(๔) ประกาศกำหนดประเภทของกิจการที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ ซึ่งอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อมาตรฐานคุณภาพอากาศ หรือก่อให้เกิดอากาศเสีย หรือต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ที่ต้องจัดให้มีหลักประกันความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม เว้นแต่เป็นกรณีที่มีการกำหนดให้กิจการนั้นต้องจัดให้มีหลักประกันความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น และให้ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข จำนวนเงิน วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดให้มีและการถอนคืนหลักประกันความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การวางหลักประกันความเสียหายต้องกระทำก่อนการอนุญาตประกอบกิจการ และเมื่อการประกอบกิจการสิ้นสุดลง ผู้ประกอบกิจการมีสิทธิถอนคืนประกันภัยหรือได้รับหลักประกันคืน

(๕) ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือ อุดหนุน สนับสนุน หรือส่งเสริมบุคคล กลุ่มบุคคล นิติบุคคล หน่วยงาน หรือส่วนราชการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการใด ๆ เพื่อการลดสาเหตุของมลพิษทางอากาศที่แหล่งกำเนิด การป้องกัน การบำบัด ขจัด การจัดการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ รวมทั้งการดำเนินการใด ๆ สำหรับอากาศสะอาดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๒ ค่าธรรมเนียม รายได้ประเภทต่าง ๆ ตามความในหมวดนี้ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นงบประมาณอุดหนุนและสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในเขตเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศ และเขตประสบมลพิษทางอากาศ

หมวด ๗

เจ้าพนักงานอากาศสะอาด

มาตรา ๗๓ ให้เจ้าพนักงานอากาศสะอาดมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศตามหมวด ๔ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลการปล่อย

มลพิษทางอากาศจัดส่งข้อมูลการปล่อยมลพิษทางอากาศให้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๗๔ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานอากาศสะอาดมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของอาคารหรือสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบ ควบคุม หรือสั่งให้ยุติการกระทำที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

การดำเนินการตาม (๒) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานอากาศสะอาดตาม (๒) ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

หมวด ๘

ความรับผิดทางแพ่ง

มาตรา ๗๕ ผู้ครอบครอง ผู้ใดก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ ผู้นั้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าอันตรายหรือความเสียหายนั้นไม่ได้เกิดขึ้นหรือเป็นผลจากการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษ หรือพิสูจน์ได้ว่ามลพิษเช่นว่านั้น เกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของบุคคลอื่น

มาตรา ๗๖ ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดให้เกิดภาวะมลพิษทางอากาศโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้นั้นต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายหรือซ่อมแซมหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ หรือความหลากหลายทางชีวภาพที่เสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงสภาพเดิม ไม่ว่าการกระทำนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ

หรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่พิสูจน์ได้ ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของบุคคลอื่น

มาตรา ๗๗ ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายตามมาตรา ๗๔ ให้ความหมายรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐรับภาระซึ่งค่าใช้จ่ายที่ได้ใช้จ่ายไปจริงเพื่อยับยั้งเหตุแห่งความเสียหาย ขจัดมลพิษที่เกิดขึ้น และการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสียหายไป ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงสภาพเดิม ในกรณีที่ไมอาจฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติส่วนหนึ่งส่วนใดให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ให้ชำระเป็นค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายตามมูลค่าของคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ ที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น

หมวด ๙

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๘ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษใดฝ่าฝืนตามมาตรา ๔๓ มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๗๙ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๘๐ บุคคลใด หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษใด ฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๘๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๘๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานอากาศสะอาดตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๔ มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๘๓ ผู้ใดกระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาท ปล่องทิ้งอากาศเสีย ทำให้รั่วไหลหรือแพร่กระจายอากาศเสียที่ยังไม่ได้ทำการบำบัดให้มีคุณภาพตามมาตรฐานควบคุมการระบายหรือปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่กำหนดในมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดหรือระงับการกระทำนั้น

มาตรา ๘๔ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๘๕ ผู้ใดไม่จัดให้มีหลักประกันความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๗๑ (๕) มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๘๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการอากาศสะอาดจังหวัดหรือคณะกรรมการอากาศสะอาดพื้นที่เฉพาะ ตามมาตรา ๒๗ มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๘๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือขัดขวางการกระทำตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๖๕ วรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือขัดขวางการกระทำตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดการแพร่กระจายของมลพิษหรือก่อให้เกิดภาวะมลพิษ และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหรือขัดขวางดังกล่าวนั้น ส่งผลต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือมีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการปล่อยอากาศเสีย ตามมาตรา ๔๒ (๓) มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๘๙ ผู้ใดแพร่หรือโฆษณาที่ไม่เป็นความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศใดโดยมีเจตนาที่จะทำลายชื่อเสียงหรือความไว้วางใจของสาธารณชนต่อการดำเนินกิจการโดยชอบด้วยกฎหมาย ของแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากการแพร่หรือโฆษณาตามวรรคหนึ่งกระทำโดยการประกาศโฆษณาหรือออกข่าวทางหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อสารมวลชนอย่างอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๐ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษใด ฝ่าฝืนมาตรา ๕๗ มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินสองล้านบาท และชำระค่าปรับเป็นพินัยอีกไม่เกินวันละหนึ่งล้านบาท โดยให้โทษปรับเป็นพินัยอย่างสูงรวมกันไม่เกินห้าสิบล้านบาท

มาตรา ๘๑ ผู้ใดเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด นายจ้าง ผู้ว่าจ้าง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมกับผู้กระทำความผิด ตามมาตรา ๕๙ มีความผิดทางวินัย ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยในอัตราเช่นเดียวกันตามมาตรา ๘๐

มาตรา ๘๒ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบในเขตกรุงเทพมหานคร หรือในส่วนภูมิภาคได้ตามความเหมาะสม

คณะกรรมการเปรียบเทียบแต่ละคณะให้มีจำนวนสามคน และต้องแต่งตั้งจากผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้ง อีกได้

การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ การประชุม และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการ เปรียบเทียบ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๘๓ ค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบและค่าปรับเป็นพินัยตามความในหมวดนี้ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา ๘๔ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับหรือโทษจำคุกไม่เกินสองปี ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้

ในกรณีที่พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานอากาศสะอาด พบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานอากาศสะอาด แล้วแต่กรณี ส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๕ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิด ของนิติบุคคล นั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่ง รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือ กระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้อง รับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๘๖ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดไม่เสียค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษทางอากาศ ตามมาตรา ๗๑ (๒) มีความผิดทางวินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าแสนบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๗ บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๘ ภายในหกสิบวันนับแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๑๐ และ มาตรา ๒๑ และหลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของกรรมการผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม ตามมาตรา ๑๐ (๕) และมาตรา ๒๑ (๔)

มาตรา ๙๙ ภายในเก้าสิบวันนับแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้มีการจัดทำนโยบายและแผนแม่บทการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดที่สอดคล้องกับระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๐๐ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้มีการจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ตามมาตรา ๓๗ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและเชื่อมโยงกับนโยบายสำคัญของประเทศ

มาตรา ๑๐๑ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะมลพิษทางอากาศในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตามมาตรา ๒๗

มาตรา ๑๐๒ ภายในสองร้อยเจ็ดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และรายละเอียดการปฏิบัติเพื่อรองรับการใช้สิทธิตามมาตรา ๘ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาดประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๓ ภายในระยะห้าปีแรกนับแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้สำนักงานงบประมาณสนับสนุนงบประมาณแบบบูรณาการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และให้คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมจัดสรรเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในเขตเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศ และเขตประสบมลพิษทางอากาศ

มาตรา ๑๐๔ ภายในระยะสองปีแรกนับแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการนโยบายอากาศสะอาด และคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ทำงานร่วมกับคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเร่งรัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษ PM 2.5 ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตามกรอบระยะเวลา ดังนี้

ภายในกรอบระยะเวลาหนึ่งปีแรก

(๑) พัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการบริหารจัดการฝุ่นพิษ PM 2.5 โดยการทำงานร่วมกันระหว่างกรมควบคุมมลพิษกับสถาบันข้อมูลขนาดใหญ่ และสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

(๒) จัดทำหลักเกณฑ์ และรายละเอียดวิธีการใช้เครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์แต่ละประเภท และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สนับสนุนและรองรับการใช้เครื่องมือและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนภาคการผลิต ภาคส่วนต่าง ๆ ในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(๓) ให้กรมวิชาการเกษตรพัฒนาและดำเนินการใช้ระบบตรวจสอบย้อนกลับสำหรับสินค้าเกษตรสามประเภทแรก ได้แก่ ข้าวโพด ข้าว และอ้อย

(๔) ให้กรมควบคุมมลพิษร่วมกับสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พัฒนาและใช้ระบบลงทะเบียนการเผาโดยได้รับอนุญาต เพื่อเป็นเครื่องมือบริหารจัดการเผาที่ได้รับอนุญาต โดยมีการเชื่อมโยงส่งข้อมูลผลการดำเนินงานมายังกรมควบคุมมลพิษ

(๕) ให้คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเปิดเผยข้อมูลในรายงานด้านสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับประเด็นเรื่องสิทธิด้านสุขภาพ และสิทธิด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อใช้ในการจัดทำรายงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดที่อาจก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ

(๖) ให้ขยายความร่วมมือกับภาคเอกชนในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตทางการเกษตรเป็นแบบไม่เผา และการยกระดับประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาไฟในป่า โดยใช้มาตรการสนับสนุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือมาตรการอื่น ๆ ที่เหมาะสม

(๗) ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พัฒนาระบบตัวชี้วัด และตัวชี้วัดร่วมเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษ PM 2.5 ที่ครอบคลุมตั้งแต่ตัวชี้วัดด้านปัจจัยนำเข้า ตัวชี้วัดด้านกระบวนการทำงาน และตัวชี้วัดด้านผลผลิตและผลลัพธ์

(๘) ใช้ระบบเกษตรพันธสัญญาเป็นเครื่องมือช่วยจัดการปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร โดยทำเป็นรูปแบบสัญญามาตรฐาน และนำไปเริ่มดำเนินการใช้กับกรณีข้าวโพดและอ้อย

(๙) ให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเร่งรัดการดำเนินงานเรื่องสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ สำหรับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีการเผาไหม้ซ้ำซาก หรือมีพื้นที่การเผาไหม้สูง

ภายในกรอบระยะเวลาสองปีแรก

ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และคณะกรรมการนโยบายและแผนการเกษตรและสหกรณ์ เร่งรัดการดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดทำระบบกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ภายใต้มาตรการเขตเกษตรเศรษฐกิจตามกฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจการเกษตร โดยเป็นการเพาะปลูกในพื้นที่ราบและให้มีปริมาณผลผลิตเพียงพอกับความต้องการข้าวโพดของภาคธุรกิจอาหารสัตว์และปศุสัตว์ โดยไม่ต้องขยายพื้นที่เพาะปลูกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

(๒) จัดทำโครงการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่สูงทั้งหมด เพื่อเปลี่ยนจากการปลูกข้าวโพดไปเป็นพืชเกษตรที่ไม่เผา พืชยืนต้น

(๓) จัดทำโครงการปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรแบบไม่เผาสำหรับการเพาะปลูกข้าว โดยเป็นการเปลี่ยนวิธีจัดการเศษซากวัสดุการเกษตรเป็นแบบไม่เผา หรือนำไปสร้างรายได้เพิ่ม หรือการทำนาเปียกสลับแห้ง

(๔) พัฒนาและดำเนินการระบบรับรองสินค้าหรือผลิตผลการเกษตรแบบไม่เผา (GAP PM 2.5 Free)

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก 2

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 421/2567 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อ
การจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๕๒๑/๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ

ด้วยรัฐบาลมีนโยบายที่จะสร้างการมีส่วนร่วมในการรับมือกับภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ซึ่งเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ สังคม เศรษฐกิจและสาธารณสุข ในวงกว้าง และเป็นปัญหาซ้ำซากเกิดขึ้นในทุกปี จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการการปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ และข้อหม่อมหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีการเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ด้วยกลไกการบริหารจัดการ ระดับชาติ ระดับภาคหรือข้ามเขตป่า หรือเขตปกครอง และระดับจังหวัด เพื่อควบคุม ระวัง บรรเทาผลกระทบได้อย่างรวดเร็วทันท่วงที และป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและแก้ไขความเดือดร้อนหรือความเสียหายแก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๖) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม นายกรัฐมนตรีจึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

๑. ให้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑.๑ องค์ประกอบ

(๑)	รองนายกรัฐมนตรี ที่กำกับดูแลกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ประธานกรรมการ
(๒)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	รองประธานกรรมการ
(๓)	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
(๔)	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
(๕)	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
(๖)	ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
(๗)	ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
(๘)	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
(๙)	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
(๑๐)	ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
(๑๑)	ผู้บัญชาการทหารบก/รองผู้อำนวยการรักษา ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	กรรมการ

(๑๒) ผู้บัญชาการ...

(๑๒) ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
(๑๓) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
(๑๔) อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
(๑๕) อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
(๑๖) อธิบดีกรมการข้าว	กรรมการ
(๑๗) อธิบดีกรมการขนส่งทางบก	กรรมการ
(๑๘) อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม	กรรมการ
(๑๙) เลขาธิการคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย	กรรมการ
(๒๐) อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	กรรมการ
(๒๑) อธิบดีกรมการค้าภายใน	กรรมการ
(๒๒) อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	กรรมการ
(๒๓) อธิบดีกรมอนามัย	กรรมการ
(๒๔) อธิบดีกรมควบคุมโรค	กรรมการ
(๒๕) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรรมการ
(๒๖) อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
(๒๗) อธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ
(๒๘) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	กรรมการ
(๒๙) อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ	กรรมการและ เลขานุการร่วม
(๓๐) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	กรรมการและ เลขานุการร่วม
(๓๑) อธิบดีกรมป่าไม้	กรรมการและ เลขานุการร่วม

๑.๒ หน้าที่และอำนาจ

(๑) เสนอแนะนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า การเผาในที่โล่ง หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน

(๒) เป็นศูนย์กลางในการอำนวยความสะดวก กำกับ และประสานการดำเนินงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับไฟป่า การเผาในที่โล่ง หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน

(๓) บูรณาการ เฝ้าระวัง ขับเคลื่อน และติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐบาล เอกชน และภาคประชาชน คณะกรรมการ/ศูนย์อำนวยความสะดวก/ศูนย์ปฏิบัติการระดับจังหวัด เพื่อให้การเฝ้าระวัง ป้องกัน บรรเทา และแก้ไขปัญหาไฟป่า การเผาในที่โล่ง หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) แต่งตั้งคณะทำงาน หรือมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ หรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ตามความเหมาะสม

(๕) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

๒. ให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันระดับภาค โดยมีองค์ประกอบหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๒.๑ องค์ประกอบ

(๑)	แม่ทัพภาคที่รับผิดชอบพื้นที่	ผู้อำนวยการศูนย์
(๒)	ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดทุกจังหวัด
ในพื้นที่	กรรมการ
(๓)	ผู้แทนสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๔)	ผู้แทนสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๕)	ผู้แทนสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่กำกับ
ดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๖)	ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๗)	ผู้แทนกรมการปกครองที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๘)	ผู้แทนกองทัพอากาศที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๙)	ผู้แทนกรมฝนหลวงและการบินเกษตรที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๑๐)	ผู้แทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัดในพื้นที่	กรรมการ
(๑๑)	เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาคที่
กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการและ
เลขานุการ

๒.๒ หน้าที่และอำนาจ

(๑) วางแผน อำนวยการและบูรณาการ การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้า รวมทั้งการควบคุมและดับไฟที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบและในพื้นที่รอยต่อระหว่างจังหวัด โดยบูรณาการด้านงบประมาณ อัตราค่าจ้าง เจ้าหน้าที่ เครือข่ายอาสาสมัคร ยุทโธปกรณ์ อุปกรณ์ เครื่องมือ ยานพาหนะ และอากาศยาน ฯลฯ

(๒) เฝ้าระวัง ติดตาม ประเมินสถานการณ์ปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน และดับไฟฟ้า รวมทั้งบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละอองระดับจังหวัด และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ

(๓) สนับสนุนการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบของไฟฟ้าและหมอกควัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

(๔) แต่งตั้งคณะทำงานปฏิบัติแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันในพื้นที่ ๑๔ กลุ่มป่าแปลงใหญ่รอยต่อไฟ (Cluster) เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันระดับภาค

(๕) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ

มอบหมาย

๓. ให้แต่งตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ระดับจังหวัด โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๓.๑ องค์ประกอบ

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานกรรมการ
(๒) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	รองประธานกรรมการ
(๓) ผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด	กรรมการ
(๔) นายอำเภอ ที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๕) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด	กรรมการ
(๖) อุตสาหกรรมจังหวัด	กรรมการ
(๗) ขนส่งจังหวัด	กรรมการ
(๘) เกษตรจังหวัด	กรรมการ
(๙) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	กรรมการ
(๑๐) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๑๑) ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๑๒) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด	กรรมการ
(๑๓) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	กรรมการ
(๑๔) ผู้แทนกรมฝนหลวงและการบินเกษตรที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๑๕) ท้องถิ่นจังหวัด	กรรมการ
(๑๖) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร	กรรมการ
(๑๗) ผู้แทนภาคประชาสังคม หรือภาคประชาชน ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร	กรรมการ
(๑๘) ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ ที่กำกับดูแลพื้นที่	กรรมการ
(๑๙) ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	กรรมการและ เลขานุการร่วม
(๒๐) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการและ เลขานุการร่วม

๓.๒ หน้าที่และอำนาจ

(๑) อำนวยการและบูรณาการแก้ไขปัญหไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน รวมทั้งการบริหารจัดการเชื้อเพลิงและการดับไฟที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของทุกส่วนราชการ รวมถึงบูรณาการด้านงบประมาณ อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ เครือข่าย อาสาสมัคร อุปกรณ์ เครื่องมือ และยานพาหนะ

(๒) สั่งการ...

(๒) สั่งการ เพื่อระงับไฟฟ้า การเผาในที่โล่ง หมอกควัน และฝุ่นละออง ในพื้นที่เกิดเหตุ หรือพื้นที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) ติดตามสถานการณ์ เฝ้าระวังและแจ้งเตือนสถานการณ์ไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละอองรวมทั้งดับไฟในพื้นที่รับผิดชอบ

(๔) ตรวจสอบ กำกับ ควบคุมการประกอบกิจการ กิจกรรมที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดปัญหาภาวะมลพิษทางอากาศที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบหรือพื้นที่เฉพาะ และดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย

(๕) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหา ไฟฟ้า การเผาในที่โล่ง หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

(๖) รายงานปัญหา อุปสรรค และผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการ เพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ

(๗) ให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญห ไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละอองระดับ จังหวัด มีอำนาจกระทำการใด ๆ เพื่อป้องกัน ระงับ และแก้ไขปัญห ไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละอองในพื้นที่ ที่ติดต่อกับเกี่ยวระหว่างจังหวัดได้ด้วย

(๘) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน หรือมอบหมายบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือ การปฏิบัติหน้าที่ หรือดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายได้ตามความเหมาะสม

(๙) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการอำนวยการ เพื่อการจัดการ ปัญหามลพิษทางอากาศ

๔. การเบิกจ่ายเบี้ยประชุมหรือค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่จำเป็นต่อการ ปฏิบัติงานของคณะกรรมการอำนวยการ เพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศตามคำสั่งนี้ ให้เป็นไปตามพระราช กฤษฎีกาเบี้ยประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือตามระเบียบของทางราชการโดยให้ เบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

(นางสาวแพทองธาร ชินวัตร)
นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก 3

ขั้นตอนการสมัครใช้งานไฟจำเป็นผ่าน Burn Check

คู่มือการใช้งาน

BURN CHECK Application

บนโทรศัพท์มือถือ

BURN CHECK

Welcome to Burn Check!

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจการจัดการเชื้อเพลิง

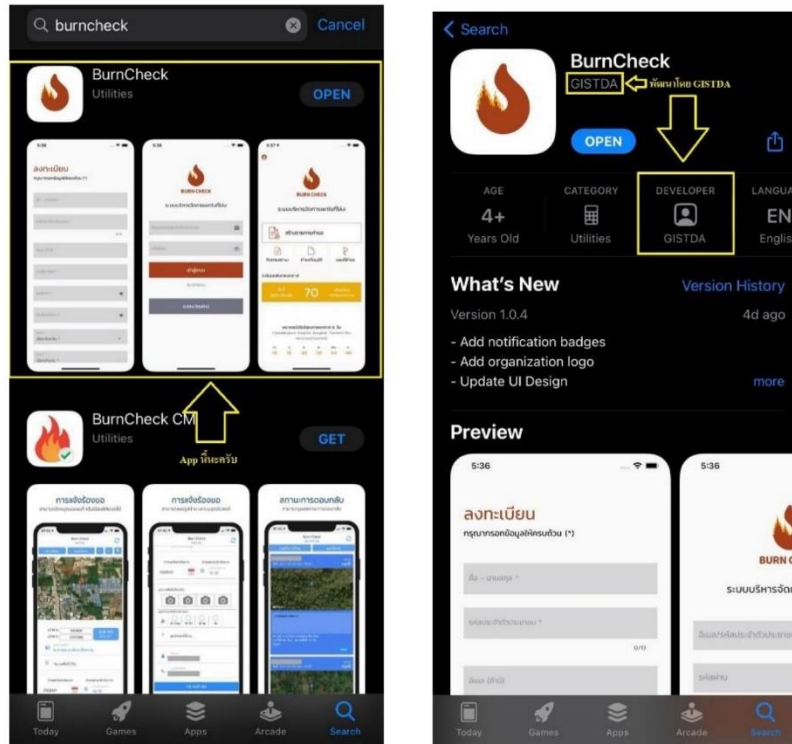

พัฒนาโดยสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ
(องค์การมหาชน): GISTDA

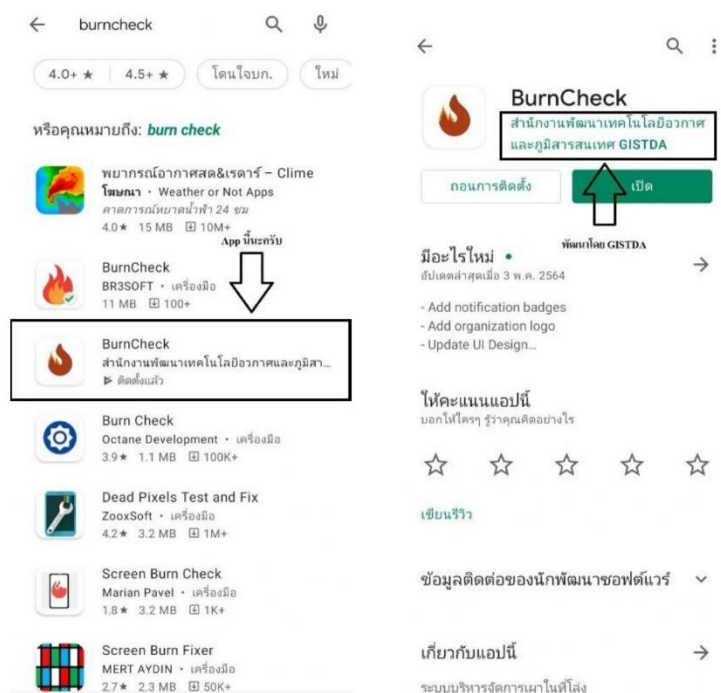
การดาวน์โหลด

-สามารถดาวน์โหลดได้ทั้งในระบบ IOS และ ANDROID โดยพิมพ์คำว่า burncheck(คำติดกัน)
ข้อสังเกตคือเป็นแอปพลิเคชันที่พัฒนาโดย GISTDA

-ระบบ IOS ดาวน์โหลดผ่าน App Store

-ระบบ ANDROID ดาวน์โหลดผ่าน Play Store

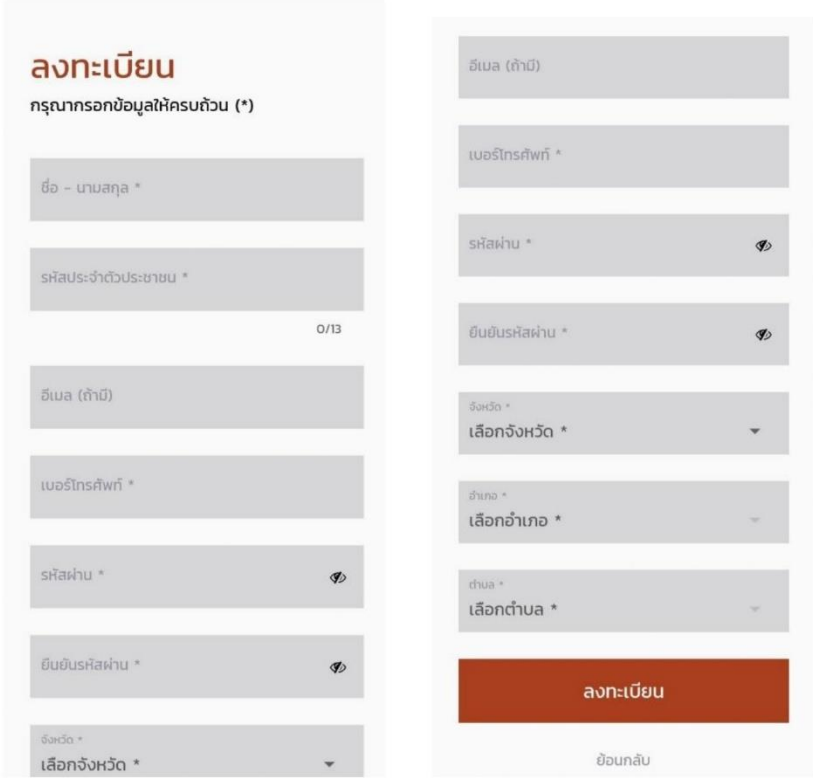
การลงทะเบียนและการเข้าสู่ระบบเพื่อใช้งาน

-สำหรับผู้ใช้งานใหม่และยังไม่มีบัญชีผู้ใช้งานเมื่อเปิดแอปพลิเคชันมาจะปรากฏหน้าต่างดังรูป จากนั้นให้กดที่ “ลงทะเบียนใหม่” เพื่อสมัครใช้งานแอปพลิเคชัน

The image shows the 'Burn Check' application interface. At the top is a logo with a flame and the text 'BURN CHECK'. Below it is the title 'ระบบบริหารจัดการเผาในที่โล่ง'. There are two input fields: 'อีเมล/รหัสประจำตัวประชาชน' (Email/ID Number) and 'รหัสผ่าน' (Password). Below these is a red button labeled 'เข้าสู่ระบบ' (Login) and a link 'ลืมรหัสผ่าน' (Forgot Password). At the bottom is a grey button labeled 'ลงทะเบียนใหม่' (Register New) which is highlighted with a black border. At the very bottom are several logos of Thai government agencies.

-กรอกข้อมูลให้ครบถ้วนจากนั้นกด “ลงทะเบียน” เพื่อยืนยันการสมัครใช้งานแอปพลิเคชัน

The image shows the registration form for the 'Burn Check' application. The title is 'ลงทะเบียน' (Register) with the subtitle 'กรณกรอกข้อมูลให้ครบถ้วน (*)' (Please fill in all information correctly). The form consists of two columns of input fields. The left column contains: 'ชื่อ - นามสกุล *' (Name-Surname), 'รหัสประจำตัวประชาชน *' (ID Number), 'อีเมล (ถ้ามี)' (Email), 'เบอร์โทรศัพท์ *' (Phone Number), 'รหัสผ่าน *' (Password), 'ยืนยันรหัสผ่าน *' (Confirm Password), and 'จังหวัด *' (Province). The right column contains: 'อีเมล (ถ้ามี)' (Email), 'เบอร์โทรศัพท์ *' (Phone Number), 'รหัสผ่าน *' (Password), 'ยืนยันรหัสผ่าน *' (Confirm Password), 'จังหวัด *' (Province), 'เลือกจังหวัด *' (Select Province), 'อำเภอ *' (District), 'เลือกอำเภอ *' (Select District), 'ตำบล *' (Sub-district), and 'เลือกตำบล *' (Select Sub-district). At the bottom of the right column is a red button labeled 'ลงทะเบียน' (Register) and a link 'ย้อนกลับ' (Go Back).

- เมื่อมีบัญชีผู้ใช้งานแล้วจากนั้นจะกลับมาที่หน้าแรกให้ทำการใส่ “อีเมล” หรือ “รหัสประจำตัวประชาชน” ที่ได้ลงทะเบียนไว้ในช่องที่ 1 และใส่รหัสผ่านที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการลงทะเบียนในช่องที่ 2 จากนั้นกด “เข้าสู่ระบบ” เพื่อเข้าใช้งานแอปพลิเคชัน

BURN CHECK

ระบบบริหารจัดการเผาในที่โล่ง

1

อีเมล/รหัสประจำตัวประชาชน

2

รหัสผ่าน

เข้าสู่ระบบ

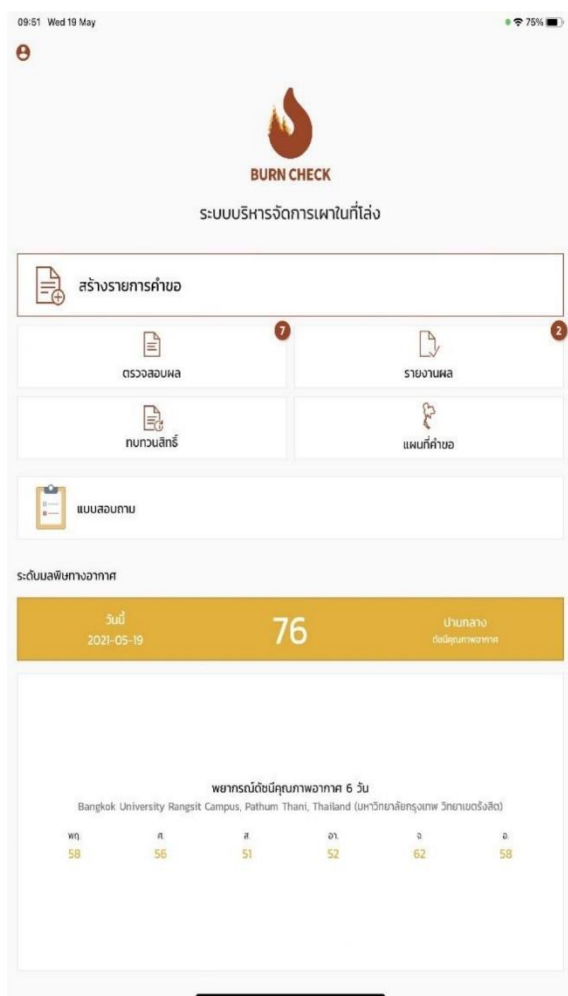
ลืมรหัสผ่าน

ลงทะเบียนใหม่

หน้าต่างแอปพลิเคชัน

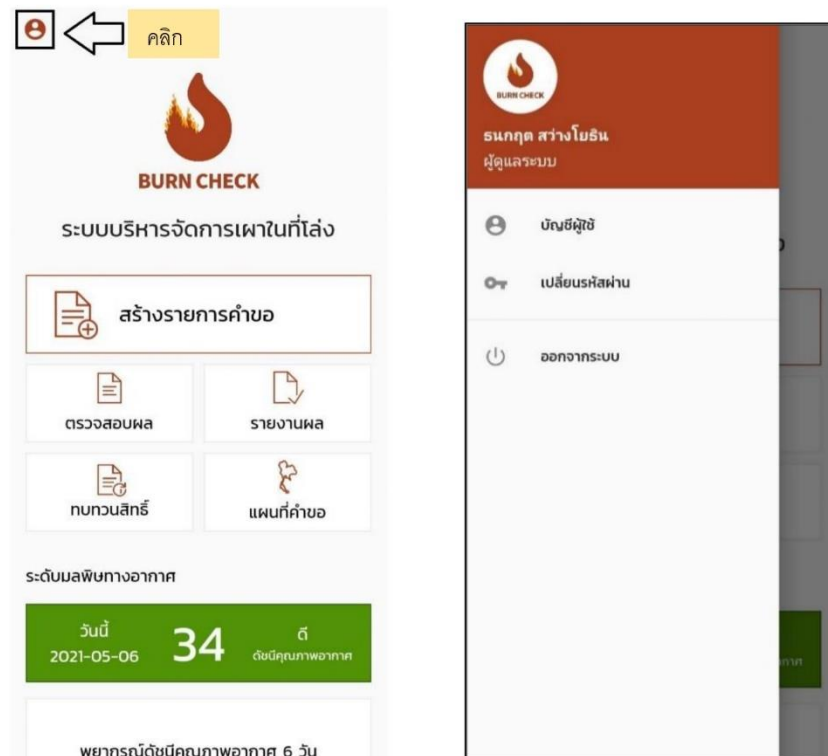
-เมื่อเข้าสู่ระบบสำเร็จจะปรากฏหน้าต่างดังรูป ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนหลักๆ

- 1.ฟังก์ชันสำหรับการขอเผาในที่โล่ง
- 2.ระดับมลพิษทางอากาศซึ่งจะบอกดัชนีคุณภาพอากาศบริเวณที่คุณอยู่ในแต่ละวัน
- 3.พยากรณ์ดัชนีคุณภาพอากาศ 6 วันซึ่งจะพยากรณ์ดัชนีคุณภาพอากาศบริเวณที่คุณอยู่อีก 6 วันข้างหน้า

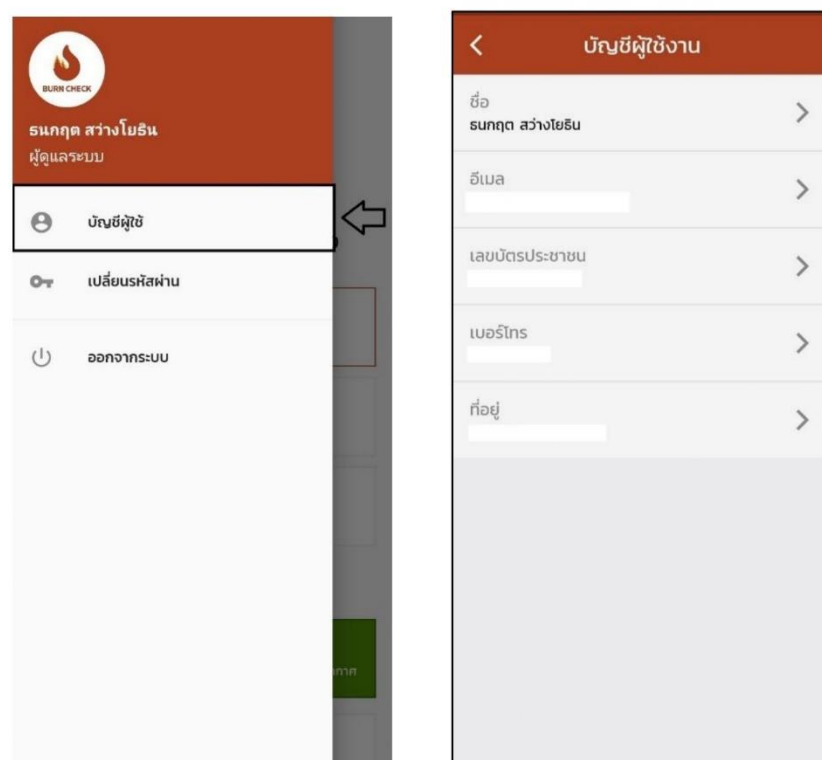

การแก้ไขข้อมูลผู้ใช้ เปลี่ยนรหัสผ่าน และออกจากระบบ

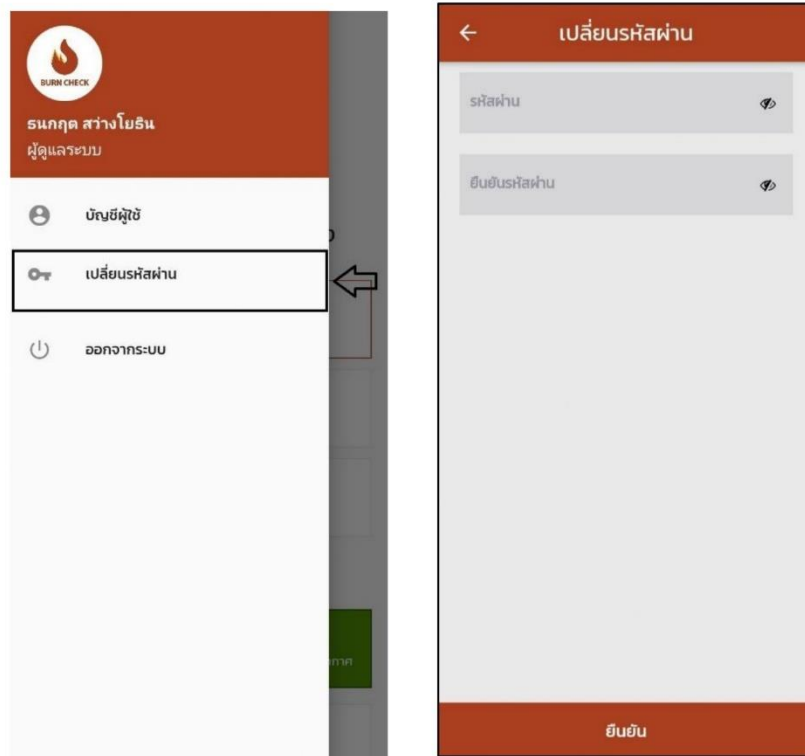
-หากคุณต้องการแก้ไขข้อมูลผู้ใช้งาน เปลี่ยนรหัสผ่านหรือออกจากระบบให้กดสัญลักษณ์ ที่อยู่มุมบนซ้ายมือจะปรากฏข้อมูลผู้ใช้งานและรายการต่างๆดังรูป

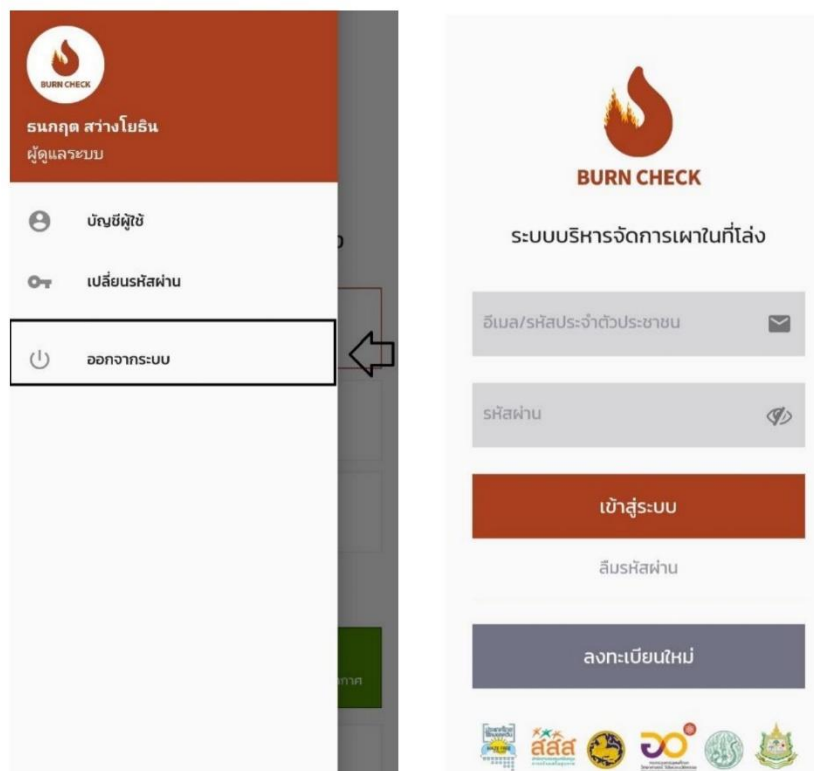
-หากคุณต้องการแก้ไขข้อมูลผู้ใช้งานให้กดที่ “บัญชีผู้ใช้” ก็จะสามารถแก้ไขบัญชีผู้ใช้งานได้

-หากต้องการเปลี่ยนรหัสผ่านให้กดที่ “เปลี่ยนรหัสผ่าน” ก็จะสามารถเปลี่ยนรหัสผ่านได้

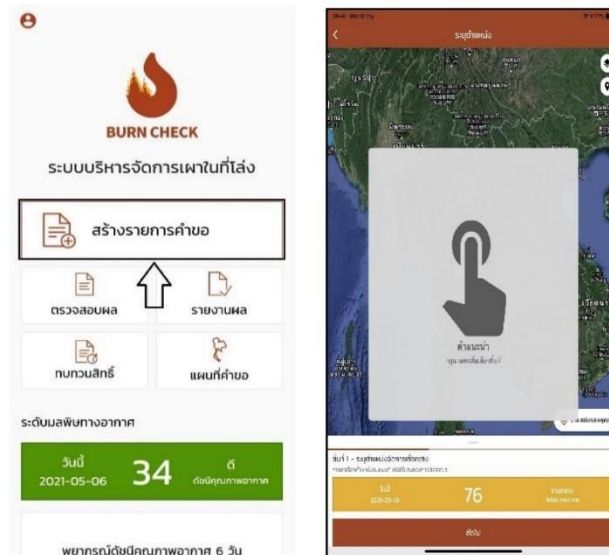
-หากต้องการออกจากระบบให้กดที่ “ออกจากระบบ” แอปพลิเคชันจะทำการออกจากระบบและกลับไปหน้าจอต่างให้กรอกข้อมูลเพื่อเข้าสู่ระบบให้คุณ ซึ่งเมื่อออกจากระบบแล้วหากต้องการใช้งานแอปพลิเคชันอีกครั้งคุณต้องใส่ “อีเมล” หรือ “รหัสประจำตัวประชาชน” และใส่รหัสผ่านใหม่

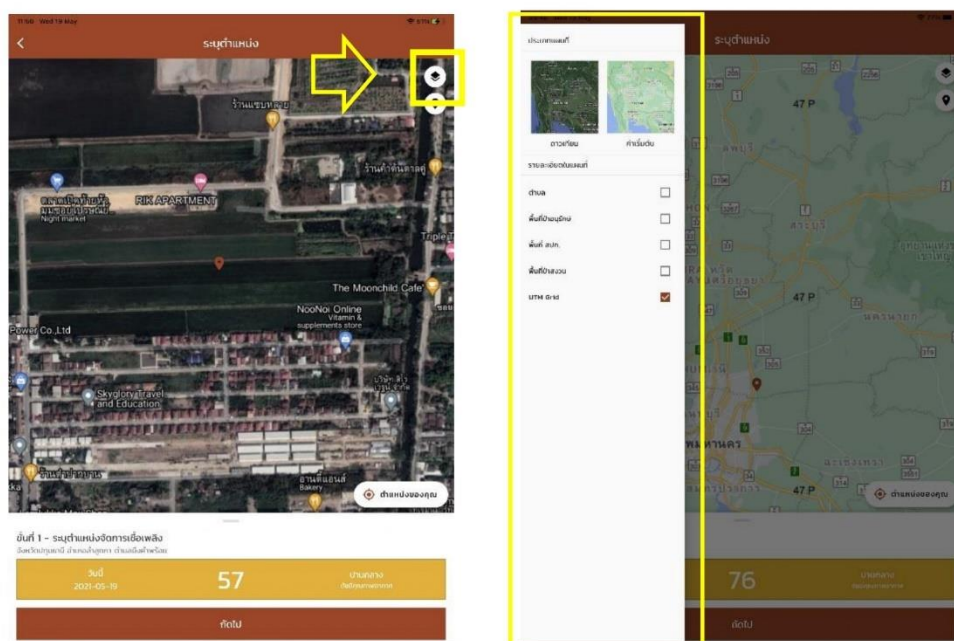
การใช้งานระบบบริหารจัดการเผาในที่โล่ง

1. การสร้างรายการคำขอ

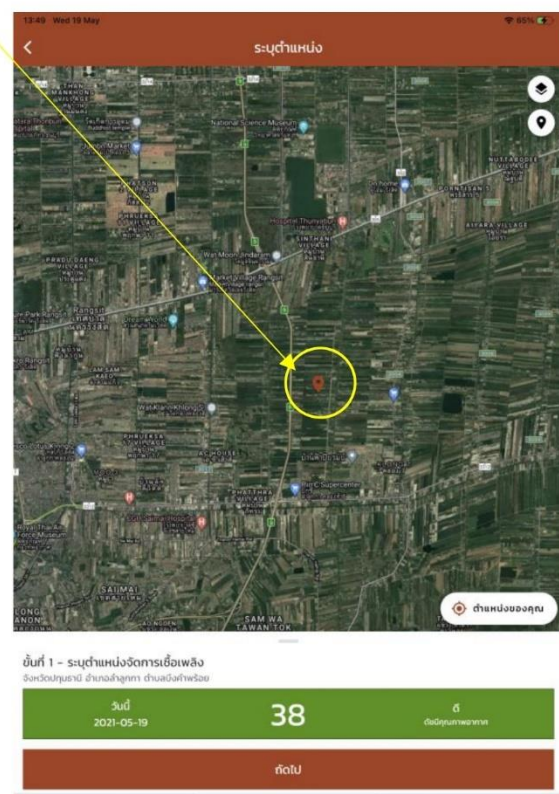
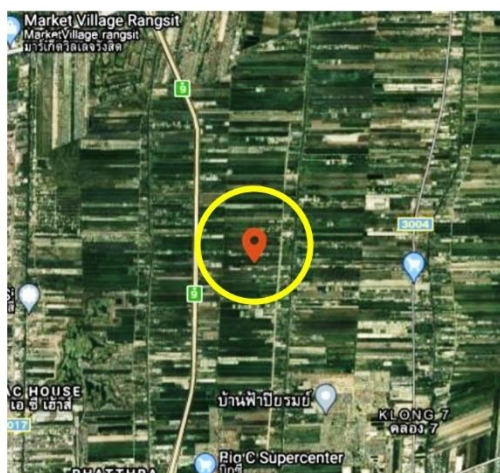
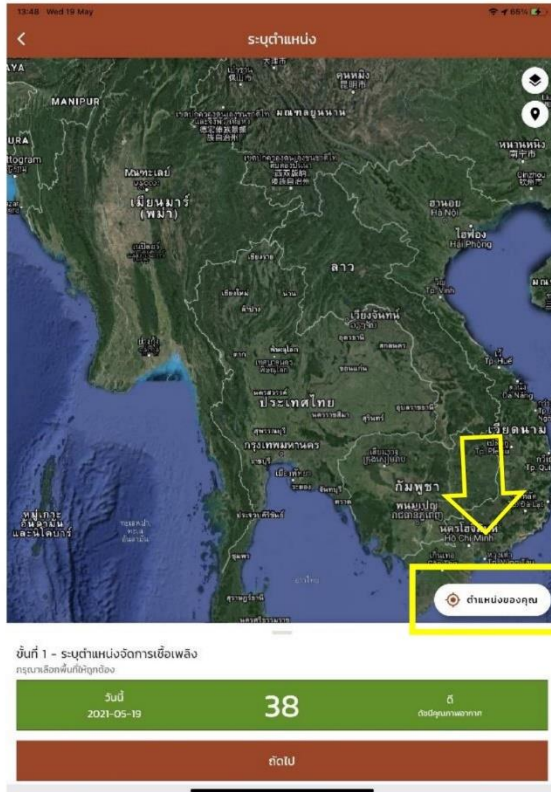
1.1 เมื่อคุณต้องการที่จะเผาพื้นที่ของคุณให้กดไปที่ “สร้างรายการคำขอ” จากนั้นแอปพลิเคชันจะแสดงหน้าจอแผนที่ขึ้นมา

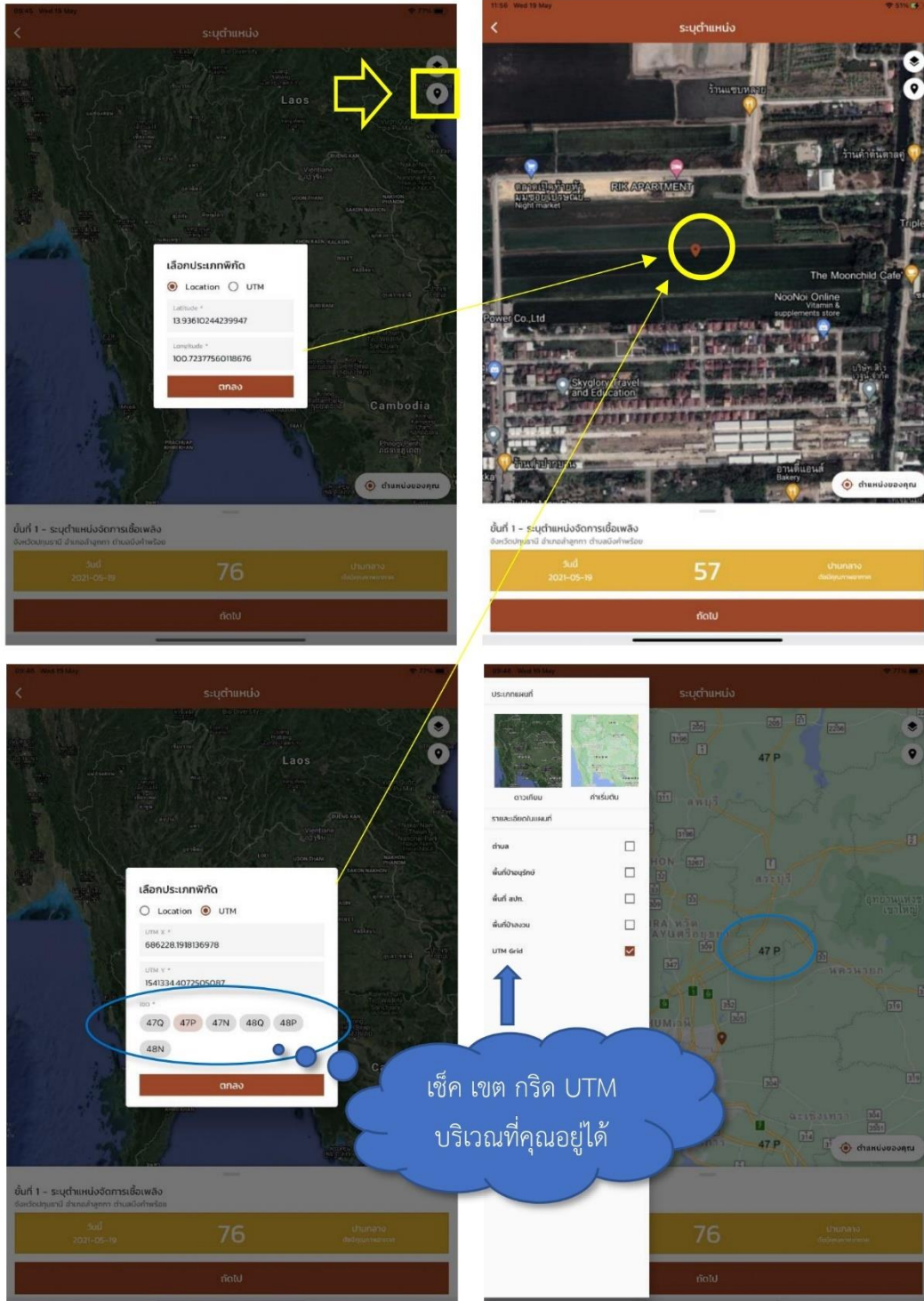
1.2 คุณสามารถกดที่สัญลักษณ์ที่อยู่บนมุมขวา เพื่อตักเลือกการแสดงผลชั้นข้อมูลต่างๆเพิ่มเติมได้ เช่น พื้นที่หลังที่แสดงภาพดาวเทียม หรือพื้นที่หลังที่แสดงค่าเริ่มต้นในลักษณะของขอบเขตการปกครอง และเส้นทางคมนาคม นอกจากนี้ ยังสามารถเลือกแสดงรายละเอียดในแผนที่ เพื่อให้คุณสามารถระบุตำแหน่งพื้นที่ที่ต้องการเผาได้ง่าย และถูกต้องยิ่งขึ้น

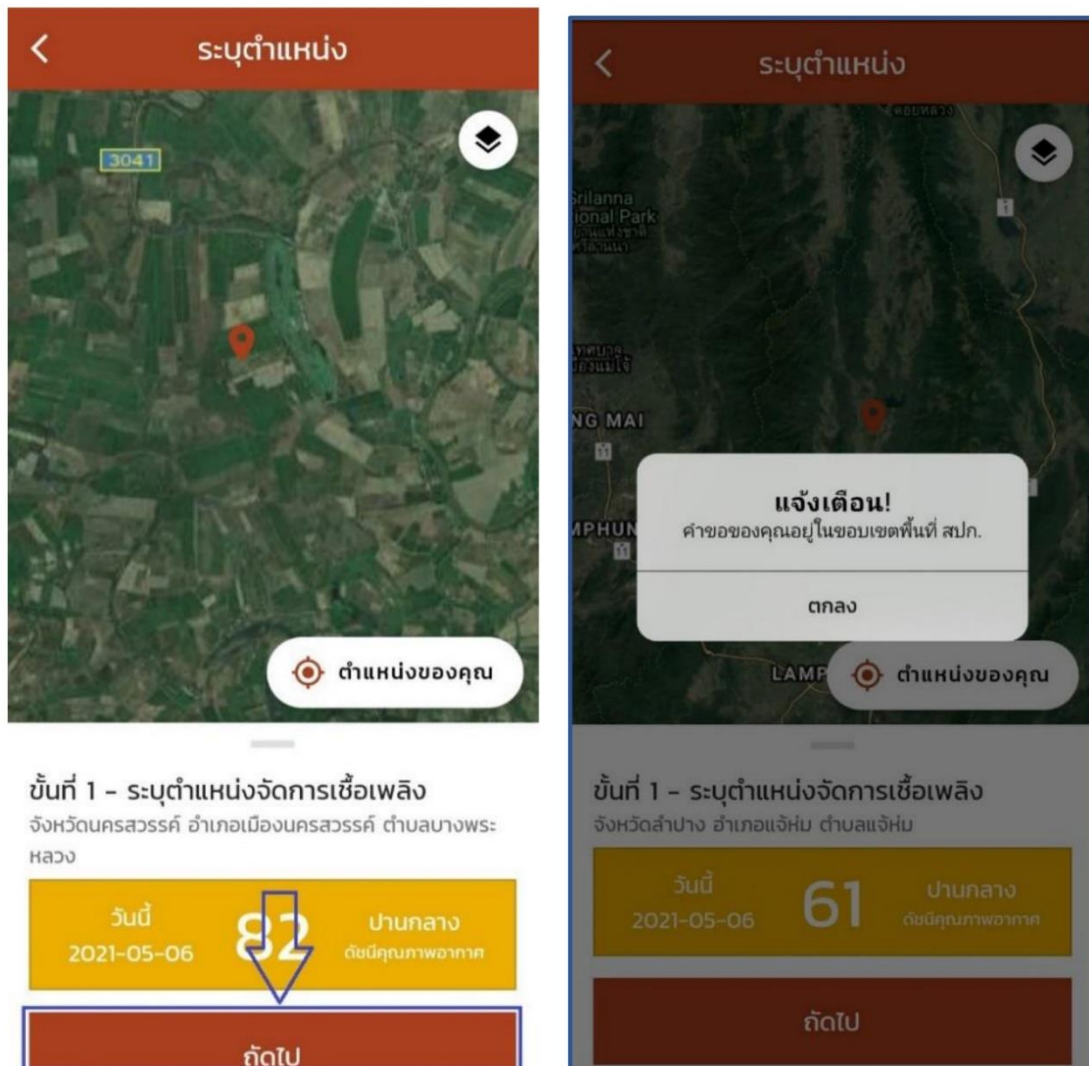
1.3 ระบุตำแหน่งจัดการเชื้อเพลิง หากคุณอยู่ในพื้นที่ที่ต้องการเผาคุณสามารถกดที่ “ตำแหน่งของคุณ” ได้เลยแต่ถ้าพื้นที่ที่คุณต้องการเผาอยู่ที่ไม่ตำแหน่งอื่นคุณสามารถซูมไปยังตำแหน่งนั้นๆและแต่ละเลือกจุดที่ต้องการเผาได้เลยโดยที่ระบบจะแสดงดัชนีคุณภาพอากาศจุดที่คุณเลือกด้วย

หากคุณไม่ได้อยู่ ณ ตำแหน่งที่ต้องการเผา แต่รู้พิกัดว่าอยู่ที่ตรงไหน สามารถใส่ตำแหน่งพิกัดด้วยตัวเองได้ที่ เครื่องหมายหมุดสีด้าที่มุมบนซ้าย โดยเลือกใส่ค่าพิกัดตาม Location (Latitude, Longitude) หรือ ตามค่าพิกัดตามระบบ UTM ก็ได้

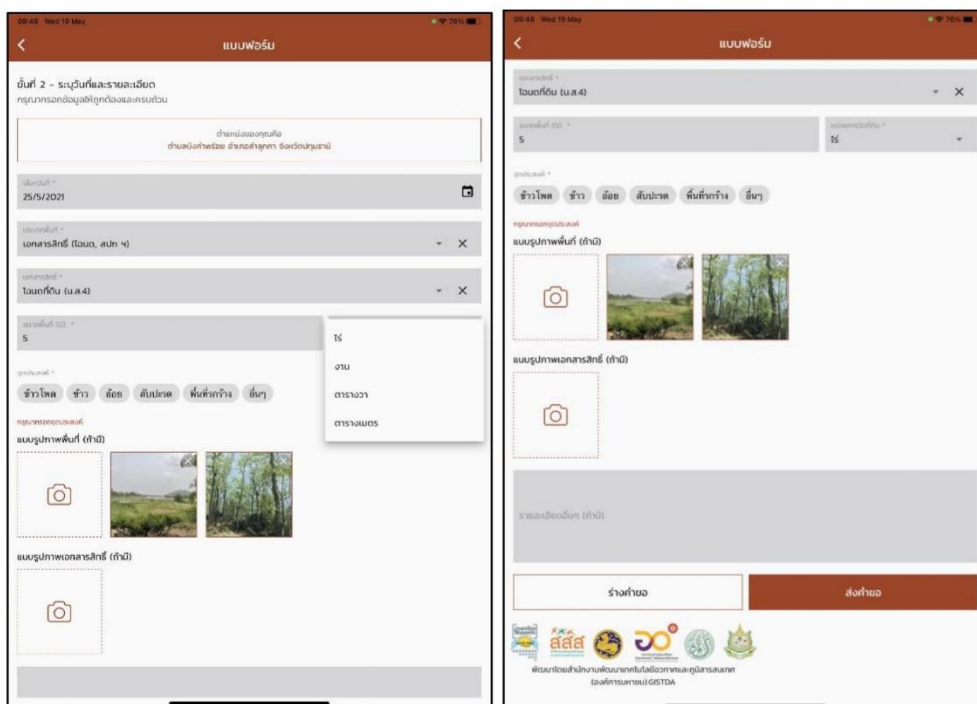
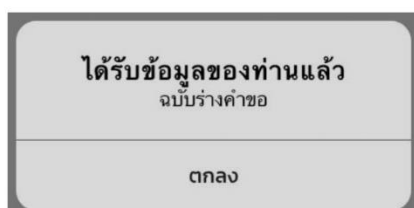
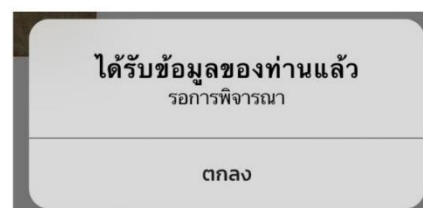

1.4 เมื่อระบุตำแหน่งเสร็จให้กด “ถัดไป” หากพื้นที่ที่ระบุอยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์, พื้นที่ สปท., พื้นที่ป่าสงวนหรืออยู่ห่างจากพื้นที่เหล่านี้น้อยกว่า 200 เมตร ระบบจะขึ้นแจ้งเตือนดังรูปด้านขวา หากคุณยืนยันจะดำเนินการในพื้นที่ดังกล่าวให้ติดต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในจังหวัดของคุณเป็นผู้ลงทะเบียนแทน เช่น ทสจ. กรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ

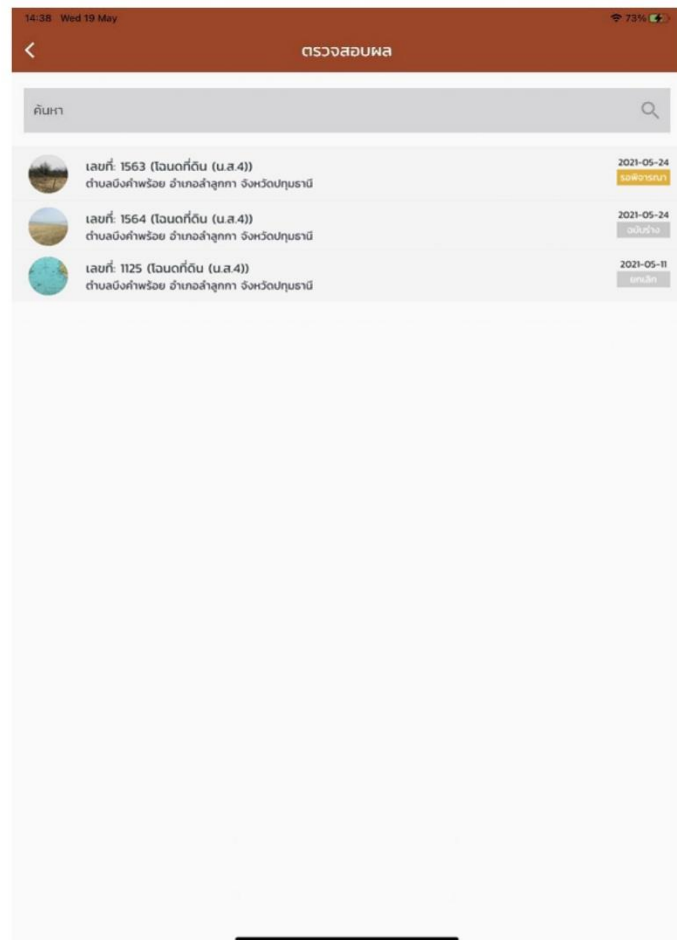
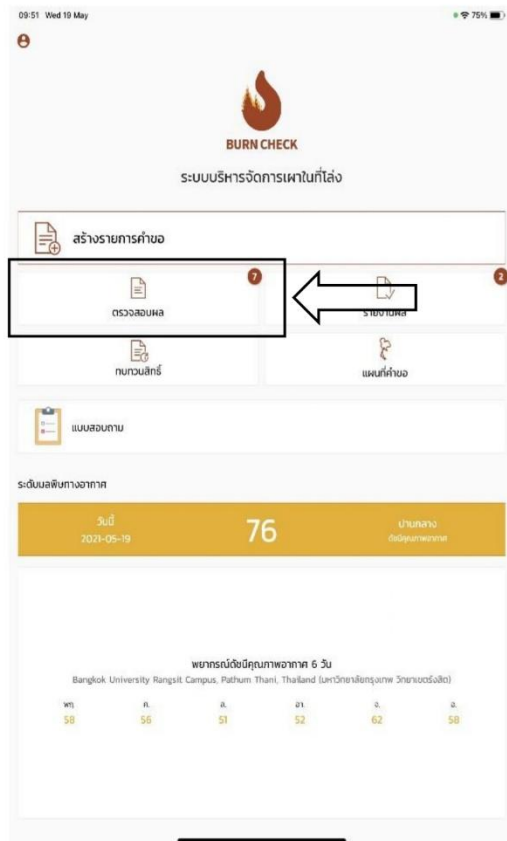
1.5 ระบุวันที่ที่จะทำการเผาพื้นที่ของคุณ ประเภทเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ขนาดพื้นที่ (ไร่, งาน, ตารางวา, ตารางเมตร) หากน้อยกว่า 1 ไร่ให้ระบุเป็น 1 ไร่ และเลือกจุดประสงค์ที่จะทำการเผา รายละเอียดอื่นๆ เช่น อยู่ใกล้แหล่งชุมชน โดยต้องดำเนินการขอก่อนวันที่จะทำการเผาจริงอย่างน้อย 3-5 วันและเผาได้วันละไม่เกิน 30 ไร่ พร้อมทั้งแนบรูปภาพพื้นที่และเอกสารสิทธิ์(ถ้ามี)

เมื่อกรอกข้อมูลครบถ้วนแล้ว ให้คุณเลือกว่าจะจัดเก็บเป็นฉบับร่างคำขอ (เพื่อนำมาแก้ไขแล้วจัดส่งที่หลัง) หรือ ส่งคำขอตันทันที จากนั้นนั้นกด “ยืนยัน” แล้วระบบจะแจ้งเตือนว่าได้รับข้อมูลของคุณแล้ว โดยหากคุณเลือกร่างคำขอจะปรากฏ “ได้รับข้อมูลของคุณแล้ว ฉบับร่างคำขอ” หากคุณเลือกส่งคำขอระบบจะปรากฏ “ได้รับข้อมูลจากท่านแล้ว รอการพิจารณา” ให้คุณรอผลการอนุมัติต่อไป **“1 บัญชีผู้ใช้สามารถขอจัดการเผาได้ 1 คำขอ/วันเผา”**

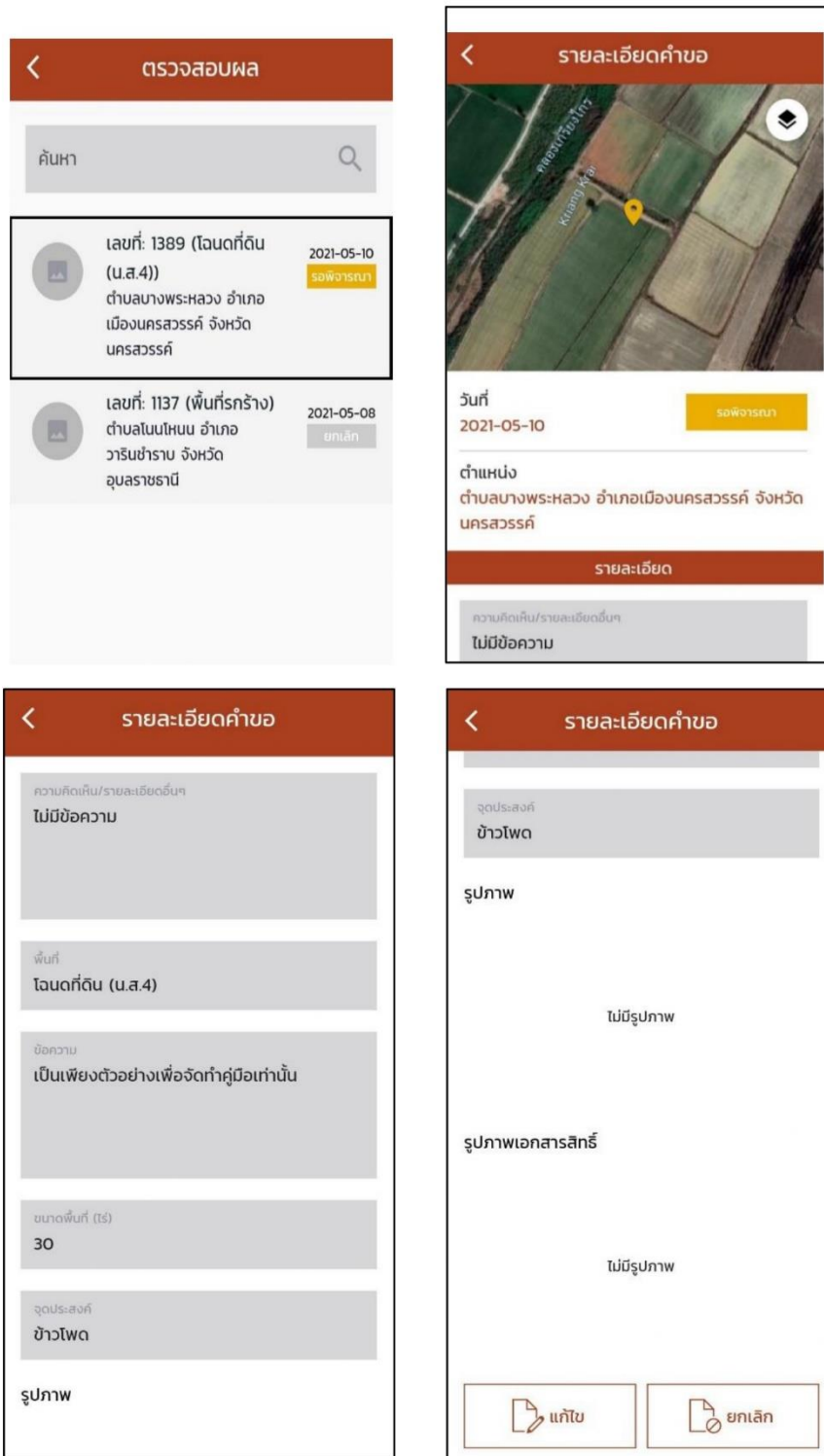
2. ตรวจสอบผล

2.1 เมื่อสร้างรายการคำขอเสร็จแล้วสถานะคำขอของคุณจะมาแสดงที่ “ตรวจสอบผล” ระบบจะแสดงผลรายการคำขอทั้งหมดที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติ เช่น คำขอที่รอการพิจารณา คำขอฉบับร่าง และคำขอที่ได้ทำการยกเลิกไปแล้ว

2.2 คุณสามารถกดเข้าไปในรายการคำขอเพื่อตรวจสอบรายละเอียด แก้ไขหรือยกเลิกได้ เมื่อตรวจสอบผลแล้วหากข้อมูลได้รับการอนุมัติให้ดูต่อที่ขั้นตอนที่ 3. การรายงานผล หากข้อมูลไม่ได้รับการอนุมัติให้ข้ามไปดูขั้นตอนที่ 4. การขอทบทวนสิทธิ์

ทั้งนี้คุณสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดคำขออนุญาต และส่งคำขอได้ที่โดยกดเลือกที่คำขออนุญาต

ตรวจสอบผล

ค้นหา

เลขที่: 1389 (โฉนดที่ดิน (น.ส.4)) 2021-05-10 รอพิจารณา

ตำบลบางพระหลวง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

เลขที่: 1137 (พื้นที่รกร้าง) 2021-05-08 ยกเลิก

ตำบลโนนโพน อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

รายละเอียดคำขอ

วันที่ 2021-05-10 รอพิจารณา

ตำแหน่ง ตำบลบางพระหลวง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

รายละเอียด

ความคิดเห็น/รายละเอียดอื่นๆ ไม่มีข้อความ

รายละเอียดคำขอ

ความคิดเห็น/รายละเอียดอื่นๆ ไม่มีข้อความ

พื้นที่ โฉนดที่ดิน (น.ส.4)

ข้อความ เป็นเพียงตัวอย่างเพื่อจัดทำคู่มือเท่านั้น

ขนาดพื้นที่ (ไร่) 30

จุดประสงค์ ข้าวโพด

รูปภาพ

รายละเอียดคำขอ

จุดประสงค์ ข้าวโพด

รูปภาพ

ไม่มีรูปภาพ

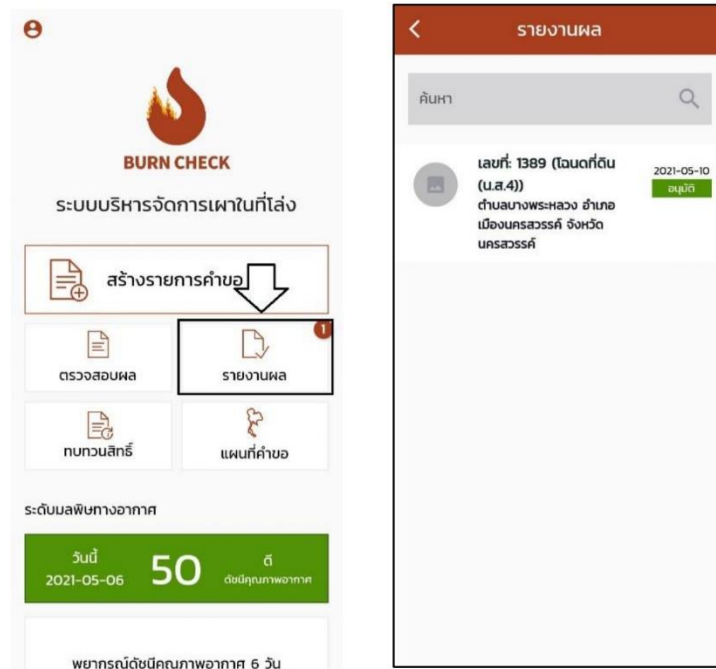
รูปภาพเอกสารสิทธิ์

ไม่มีรูปภาพ

แก้ไข ยกเลิก

3. การรายงานผล

3.1 หากคำขอของคุณได้รับการอนุมัติจะขึ้นแจ้งเตือนที่ “รายงานผล” คุณสามารถกดเข้าไปดูรายการที่ได้รับการอนุมัติได้

3.2 เมื่อคุณดำเนินการเผาพื้นที่ในวันที่ได้ทำเรื่องร้องขอเสร็จเรียบร้อยแล้วให้คุณเข้าไปรายงานผลปฏิบัติงานใน “รายงานผล” เลือกรายการที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วจากนั้นระบบจะให้บันทึกข้อมูลเพื่อรายงานผลปฏิบัติงานกลับไปยังส่วนกลาง โดยระบุวันที่ที่ปฏิบัติงานพร้อมทั้งแนบรูปภาพพื้นที่หลังดำเนินการเสร็จแล้วและรายละเอียดการดำเนินการ

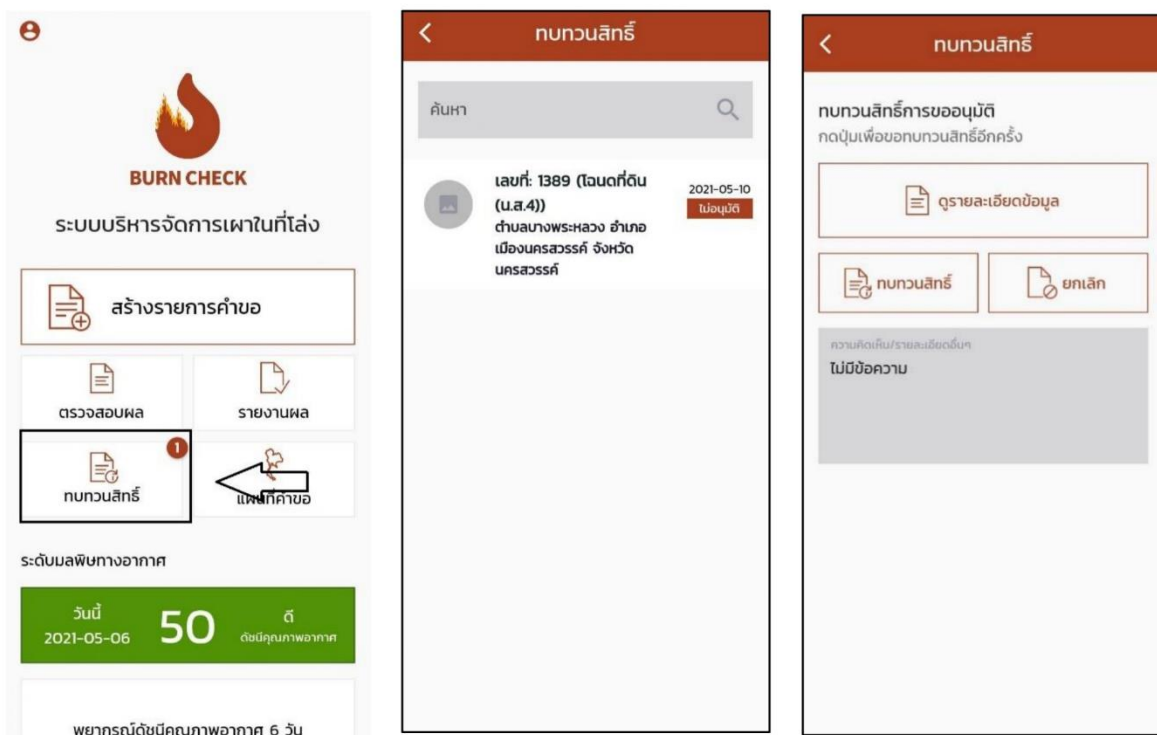
4. การขอทบทวนสิทธิ์

4.1 หากคำขอของคุณไม่ได้รับการอนุมัติจะขึ้นแจ้งเตือนที่ “ทบทวนสิทธิ์” คุณสามารถกดเข้าไปดูรายการที่ไม่ได้รับการอนุมัติได้และคุณสามารถกดเข้าไปในรายการที่ไม่ได้รับการอนุมัติเพื่อขอทบทวนสิทธิ์ได้

-ดูรายละเอียดข้อมูล: แสดงรายละเอียดรายการคำขอทั้งหมด

-ทบทวนสิทธิ์: ในกรณีที่ต้องการยื่นรายการคำขออีกครั้ง

-ยกเลิก: ยกเลิกรายการคำขอ

4.2 เมื่อคุณขอทบทวนสิทธิ์ระบบจะให้แก้ไขข้อมูลเพื่อทบทวนสิทธิ์ หลังจากกรอกข้อมูลครบถ้วนแล้วให้คุณกด “ทบทวนสิทธิ์” เพื่อยืนยันคำขอทบทวนสิทธิ์จากนั้นก็รอผลการอนุมัติ โดยที่คำขอจะถูกส่งกลับไป “ตรวจสอบผล”

แก้ไขแบบฟอร์ม

แก้ไข - แก้ไขวันที่และรายละเอียด
กรุณกรอกข้อมูลให้ถูกต้องและครบถ้วน

ตำแหน่งของคุณคือ แก้ไขที่อยู่
ตำบลบางพระหลวง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัด
นครสวรรค์

วันที่ *
2021-05-10

ประเภทพื้นที่ *
อื่นๆ

อื่นๆ *
โดนดัก (น.ส.4)

ขนาดพื้นที่ (ไร่) *
30

จุดประสงค์ *

ข้าวโพด ข้าว อ้อย สับปะรด

อื่นๆ

แนบรูปภาพพื้นที่ (ถ้ามี)

แก้ไขแบบฟอร์ม

แนบรูปภาพพื้นที่ (ถ้ามี)

แนบรูปภาพเอกสารสิทธิ์ (ถ้ามี)

รายละเอียดอื่นๆ (ถ้ามี)
เป็นเพียงตัวอย่างเพื่อจัดทำคู่มือเท่านั้น

↓

ทบทวนสิทธิ์

การตรวจสอบคำขอ

- หากคุณต้องการตรวจสอบว่ามีพื้นที่ใดที่ได้รับอนุมัติคำขอให้เข้าไปที่ “แผนที่คำขอ”

BURN CHECK

ระบบบริหารจัดการเผาในที่โล่ง

สร้างรายการคำขอ

ตรวจสอบผล

รายงานผล

ทบทวนสิทธิ์

แผนที่คำขอ

ระดับมลพิษทางอากาศ

วันนี้ 2021-05-06 34 ดี

ดัชนีคุณภาพอากาศ

พยากรณ์ดัชนีคุณภาพอากาศ 6 วัน

- ระบบจะแสดงแผนที่ขึ้นมา ซึ่งคุณสามารถกดที่สัญลักษณ์ 📅 เพื่อระบุช่วงวันที่คุณต้องการตรวจสอบได้ หากในวันที่คุณทำการระบุไว้มีค่าขอที่ได้รับการอนุมัติจะมีสัญลักษณ์หมุดปักไว้ในพื้นที่ที่ได้รับการอนุมัติดังรูปด้านขวา

